

Poročilo o kurikulumu
Povezovanje socialnega kapitala
s sodelovalno in soustvarjalno kulturo

Hans Jørgen Vodsgaard (ur.)

Erasmus+

Poročilo o kurikulumu – povezovanje socialnega kapitala s sodelovalno in soustvarjalno kulturo

Urednik: Hans Jørgen Vodsgaard

Souredniki: Bente von Schindel, Damien McGlynn, Agnieszka Dadak, Aron Weigl, Noé Bex, Aira Andriksone, Jan Pirnat, Marjeta Turk, Hans Noijens and Ingrid Smit

Prevod: Miha Klep

© 2019: Interfolk – Institute for Civil Society (Danska), Kulturelle Samråd i Danmark (Danska), Voluntary Arts Network (Velika Britanija), Foundation of Alternative Educational Initiatives (Poljska), EDUCULT - Denken und Handeln in Kultur und Bildung (Avstrija), Latvian Association of Castles and Manors (Latvija), Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (Slovenija), St.Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (Nizozemska).

Vse pravice pridržane. Na Poročilo o kurikulumu se lahko sklicujete z navedbo vira.

Izdajatelj: JSKD

Oblikovanje: Interfolks Forlag

Prva slovenska izdaja, april 2019

Ta dokument je nastal v okviru dvoletnega projekta Erasmus+, od septembra 2017 do avgusta 2019, z naslovom GRADIMO MOSTOVE – soustvarjalna kultura kot most do družbenih vezi in vzajemnega zaupanja (Bridging social capital by participatory and co-creative culture).

Spletna stran projekta: <http://bridgingsocialcapital.eu>

Projekt podpira Danska nacionalna agencija za program Evropske unije Erasmus+.

Publikacija odraža izključno mnenja avtorjev in niti Danska nacionalna agencija za program Evropske unije Erasmus+ niti Evropska komisija ne nosita odgovornosti za kakršnokoli uporabo informacij iz publikacije.

Kazalo

Predgovor	4
1. Definicija in pomen kurikuluma.....	6
1.1 Možna definicija	6
1.2 Osnove načrtovanja kurikuluma	6
2. Napotki za pripravo kurikulov pri izobraževanju odraslih	8
2.1 Izobraževanje odraslih.....	8
2.2 Načrtovanje programa, osnovanega na rezultatih.....	8
2.3 Informacije v kurikulumu.....	9
Reference	14
3. Priporočila raziskave in pilotnih izobraževanj.....	15
3.1 Namen poročila o kurikulumu.....	15
3.2 Dobre prakse v splošnem	16
3.3 Ciljne skupine za izobraževanje.....	18
3.4 Število udeležencev	20
3.5 Pristopni pogoji.....	21
3.6 Reference kurikuluma	22
3.7 Učni rezultati izobraževanja	23
3.8 Učne metode	26
3.9 Študijska gradiva	30
3.10 Ocenjevanje, evalvacija, overitev izobraževanj	31
3.11 Kompetenčni profil mentorjev / organizatorjev izobraževanj	33
4. Standardni kurikulum za kulturne delavce	34
4.1 Naslov kurikuluma.....	34
4.2 Reference kurikuluma	34
4.3 Cilj izobraževanja	34
4.4 Učni rezultati	34
4.5 Ciljne skupine	35
4.6 Pristopni pogoji.....	35
4.7 Obseg (kreditne točke) in vrste izobraževanj.....	35
4.8 Ključna vsebina	36
4.9 Učne metode.....	36
4.10 Študijska gradiva.....	36
4.11 Učno okolje	36
4.12 Priprava, evalvacija in sledenje nadaljnjim aktivnostim.....	37
4.13 Certifikat izobraževanja.....	37
4.14 Kompetenčni profil mentorjev	37
4.15 Okvirni učni načrt izobraževanja.....	37
5. Transfer/prenos naučenega	39
5.1 Ozadje in potrebe	39
5.2 Cilj učenja.....	39
5.3 Osredotočenost na transfer – pred in po izobraževanju.....	39

Predgovor

To poročilo o kurikulumu je del dvoletnega razvojnega projekta Erasmus+, od septembra 2017 do avgusta 2019, z naslovom GRADIMO MOSTOVE – soustvarjalna kultura kot most do družbenih vezi in vzajemnega zaupanja (Bridging social capital by participatory and co-creative culture), na kratko BRIDGING.

Projekt je podprla Danska nacionalna agencija za program Evropske unije Erasmus+. V partnersko skupino je vključenih osem organizacij iz sedmih evropskih držav, ki delujejo na področju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva, kulturne dediščine, izobraževanja odraslih in razvoja civilne družbe. Partnerji so:

Kulturelle Samråd i Danmark, Danska, www.kulturellesamraad.dk

Interfolk, Institut for Civilsamfund, Danska, www.interfolk.dk

Latvijas Piļu un muižu asociācija, www.pilis.lv, Latvija, www.pilis.lv

Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst, Nizozemska, www.lkca.nl

EDUCULT – Denken und Handeln im Kulturbereich, www.educult.at, Avstrija, www.educult.at

Fundacja Alternatywnych Inicjatyw Edukacyjnych, Poljska, www.fundacjaie.eu

Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti, Slovenija, www.jskd.si

Voluntary Arts, Združeno kraljestvo in Republika Irska, www.voluntaryarts.org

Izhodišče projekta je padec zaupanja v družbi v zadnjem desetletju. Več raziskav ZN, OECD, EU in drugih opozarja na padec zaupanja, ne zgolj do običajnih krivcev kot so vlade, multinacionalke in vodilni mediji, temveč tudi do nevladnih organizacij in kar je še bolj zaskrbljujoče povečanje nezaupanja do soljudi. Ustanove brez zaupanja ne morejo delovati, družbe se spopadajo s težavami in ljudje izgubljajo zaupanje drug v drugega.

Partnerska skupina je enotnega mnenja, da evropski sektor sodelovalne in soustvarjalne kulture (ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine) lahko ustvari razliko. Ta sektor je takoj za ljubiteljskim športom drugi največji sektor civilne družbe v državah članicah Evropske unije. V zadnjem desetletju je to področje civilne družbe z najvišjo stopnjo pridobivanja članov in novih društev.

Naš namen je promocija socialnega kapitala in vključenosti, kohezije in zaupanja, s krepitevijo sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti v evropskem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine.

Glavni cilj projekta je razvoj kurikulumu za nadaljnje izobraževanje ponudnikov in organizatorjev izobraževalnih kulturnih vsebin (menedžerjev, svetovalcev, organizatorjev, mentorjev, voditeljev izobraževanj ...) v sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine, da se naučijo uporabljati novo sodelovalno kulturo in soustvarjalne učne metodologije z velikim potencialom za povezovanje socialnega kapitala.

Dvoletni projekt ima štiri glavne faze:

- 1) POSTAVITEV TEMELJEV – zagon spletnega portala v angleščini in izdaja poročila Analiza stanja (State of the Arts Survey) v sedmih jezikih.

- 2) RAZVOJ – zbiranje primerov dobrih praks in inovativnih pristopov z izdajo petih tematskih priročnikov (Kompandijev) v sedmih jezikih.
- 3) TESTIRANJE – oblikovanje in testiranje kurikuluma na sedmih nacionalnih pilotnih izobraževanjih, izdelava Poročila o kurikulumu v sedmih jezikih in oblikovanje trajnostnih paketov izobraževanj Erasmus+.
- 4) VREDNOTENJE – izvedba sedmih nacionalnih konferenc z vključitvijo tujih gostov, objava zaključkov in natis Zgoščenega poročila projekta (Project Summary Report) v angleščini.

Poročilo o kurikulumu je najprej osnovano na ključnih ugotovitvah poročila Analiza stanja, ki je bilo opravljeno v prvi fazi projekta, nato na zbirki tematskih kompandijev v drugi fazi projekta in potem na sklopu nacionalnih pilotnih izobraževalnih projektov v tretji fazi.

Več informacij lahko najdete na spletni strani projekta: <http://bridgingsocialcapital.eu>

Upamo, da lahko Poročilo o kurikulumu nudi novo znanje in navdih drugim nosilcem projektov za načrtovanje novih izobraževalnih dogodkov za svoje sodelavce, ki želijo okrepiti novo kulturo sodelovanja in soustvarjalnih dejavnosti, kjer se izobraževalni kontekst ne spreminja zgolj od individualne kreativnosti h kolektivni kreativnosti, temveč povezuje ljudi, ki so običajno izven socialnih mrež drug drugega – ne zgolj povezovanje socialnega kapitala med podobnimi skupinami posameznikov, temveč povezovanje predhodno ločenih socialnih skupin.

Hans Jørgen Vodsgaard,

januar 2019

1. Definicija in pomen kurikuluma

1.1 Možna definicija¹

»Pojem kurikulum se nanaša na učne ure in izobraževalne vsebine, ki se jih uči v šoli ali na posebnih izobraževanjih ali programih. Glede na širino, ki jo izobraževalci definirajo ali uporabijo za ta pojem, se kurikulum tipično nanaša na znanje in veščine, za katere pričakujemo, da se jih bodo udeleženci naučili. To vključuje tudi učne standarde ali učne cilje, ki naj bi jih izpolnili; enote in učne snovi, ki jih izobraževalci učijo: naloge in projekte za udeležence izobraževanja; knjige, gradiva, video posnetke, predstavitve in čtiva, ki se uporabljajo med tečajem; teste, ocenjevanje in druge metode za vrednotenje znanja udeležencev. Na primer kurikulum posameznega izobraževalca bi vseboval specifične učne standarde, lekcije, naloge in gradiva, ki jih bo uporabil pri pripravah in predavanjih na načrtovanem izobraževanju.

1.2 Osnove načrtovanja kurikuluma²

Načrtovanje kurikuluma vsebuje vsaj razmislek o namenih; želene učne rezultate, učni načrt ali vsebino, učne metode in ocenjevanje (preverjanje). Vsi omenjeni elementi so opisani v nadaljevanju.

Nameni

Nameni kurikuluma so razlogi za odločitev za učno »pot« - njen končni cilj ali osnovno načelo, kot ga vidijo udeleženci izobraževanja.

Učni rezultati

Učni rezultati so tisto, kar se bodo udeleženci naučili, če bodo uspešno sledili kurikulumu. Pri načrtovanju učnih rezultatov uporabite naslednjo dobro prakso:

- a) Izrazite vsak rezultat s pojmi, ki označujejo, kaj bodo uspešni udeleženci izobraževanja sposobni razumeti in narediti.
- b) Vključite različne vrste rezultatov. Najobičajnejši so kognitivni cilji (znanje: učenje dejstev, teorij, formul, načel ...) in praktični rezultati (veščine: učenje izvrševanja postopkov, izračunov in procesov). V nekaterih kontekstih so pomembni tudi emocionalni rezultati (razvoj socialnih veščin ali vrednot – tistih, ki so zahtevane v posameznem poklicu).

Učni načrt ali vsebina

To je »vsebina« programa: teme, problemi ali predmeti, ki bodo obravnavani v okviru izobraževanja. Pri izbiranju vsebine morate upoštevati naslednja načela:

- a) Vsebina mora ustrezati načrtovanim rezultatom kurikuluma. Učinkovit kurikulum je smotrno in jasno osredotočen na načrtovane učne rezultate. Vključitev nebitvenih tem, čeprav so same po sebi zanimive, deluje kot motnja in lahko zmede udeleženca izobraževanja.
- b) Vsebina mora ustrezati stopnji programa ali enote. Učinkovit kurikulum je postopen in vodi udeležence naprej ter gradi na predhodno osvojenih vsebinah. Material, ki je preveč osnoven

¹ Definicija v The Glossary of Education Reform – glej <http://edglossary.org/curriculum/>

² Glej tudi <http://www.tlso.manchester.ac.uk/map/teachinglearningassessment/teaching/curriculumdesign>

ali preveč napreden za trenutno stopnjo udeležencev, jih ali dolgočasi ali bega in spodkopava njihov voljo za učenje.

- c) Vsebina mora biti posodobljena in mora odražati trenutno stanje na obravnavanem področju.

Učne metode

To so pripomočki, s katerimi se bodo udeleženci izobraževanja lotili učnega načrta, to je z vrstami učnih izkušenj, ki jih bo kurikulum vseboval. Čeprav bodo metode vsebovale nauke, ki jih bodo udeleženci izkusili (predavanja, laboratorijske vaje, delo na terenu ...), je pomembno zavedanje, da mora biti celotni poudarek na učenju in načinih za olajšanje njegove uresničitve. Na primer:

- a) Individualno učenje je pomemben element v večini kurikulumov in mora biti načrtovano z enako skrbnostjo kot druge oblike učenja. Dobra praksa je sugeriranje posebnih nalog namesto vztrajanja, da se udeleženci v celoti sami odločijo o najboljšem načinu za uporabo svojega privatnega časa za učenje.
- b) Skupinsko učenje je tudi pomembno. Udeleženci izobraževanja se učijo drug od drugega na načine, ki niso možni pri samostojnem učenju ali s predavatelji. Vključitev skupinskih projektov in dejavnosti lahko znatno obogati kurikulum.
- c) Učenje na daljavo (Online) je vedno bolj pomembno v mnogih kurikulumih in mora biti skrbno načrtovano, da ga lahko učinkovito izkoristimo. Spletni materiali so lahko dragocena podpora za učenje. Lahko jih načrtujemo tako, da vsebujejo koristne naloge za samoocenjevanje (glejte spodaj).

Ocenjevanje

Učenje je najučinkovitejše, ko udeleženec dobi povratno informacijo (feedback) o tem, kaj se je že (ali se še ni) naučil. Proces, med katerim se ustvari ta informacija, se imenuje ocenjevanje ali preverjanje in ima tri glavne oblike:

- a) Samoocenjevanje, pri katerem se udeleženec izobraževanja nauči nadzirati in ovrednotiti svoje lastno učenje. To mora biti pomemben element kurikulumuma, ker želimo, da so po zaključku izobraževanja udeleženci razmišljujoči in samokritični.
- b) Ocenjevanje soudeležencev, pri katerem udeleženci izobraževanja ustvarjajo povratne informacije o znanju drug drugega. Na to lahko gledamo kot na podaljšek samoocenjevanja, ki obenem predpostavlja zaupanje in vzajemno spoštovanje. Iz raziskav sledi, da se lahko soudeleženci naučijo presojati o delu drug drugega enako zanesljivo kot izobraževalci.
- c) Ocenjevanje izobraževalcev, pri katerem izobraževalci ali njihovi asistenti komentirajo ali nudijo povratne informacije o delu udeležencev.

Ocenjevanje je lahko formativno (daje udeležencu izobraževanja povratne informacije, ki mu pomagajo, da se več nauči) ali sumativno (izraža oceno uspeha udeleženca glede na določene kriterije). Mnogo ocenjevalnih nalog vsebuje elemente obeh – to je ocenjevanje z oceno, ki jo pospremi podroben komentar.

Sumativno ocenjevanje je običajno povezano z dodeljevanjem ocen ali stopenj, ki pomagajo izobraževalcem pri odločanju o napredovanju udeležencev v programu in podelitvi zaključnih potrdil, vendar ima omejeno izobraževalno vrednost.

Udeleženci se običajno več naučijo s formativnimi povratnimi informacijami, ki jim pomagajo razumeti kreposti in slabosti njihovega dela kot pa z oceno ali stopnjo, ki jo dobijo.

2. Napotki za pripravo kurikulov pri izobraževanju odraslih

Ti napotki se osredotočajo na izobraževalne tečaje za odrasle in izvirajo iz pristopa osredotočenega na udeležence in iz načel osnovanih na rezultatih izobraževanja, ki se osredotoča na rezultate, ki jih je lahko ovrednotiti ter jih udeleženci predvidoma lahko dosežejo kot rezultat učnega procesa.

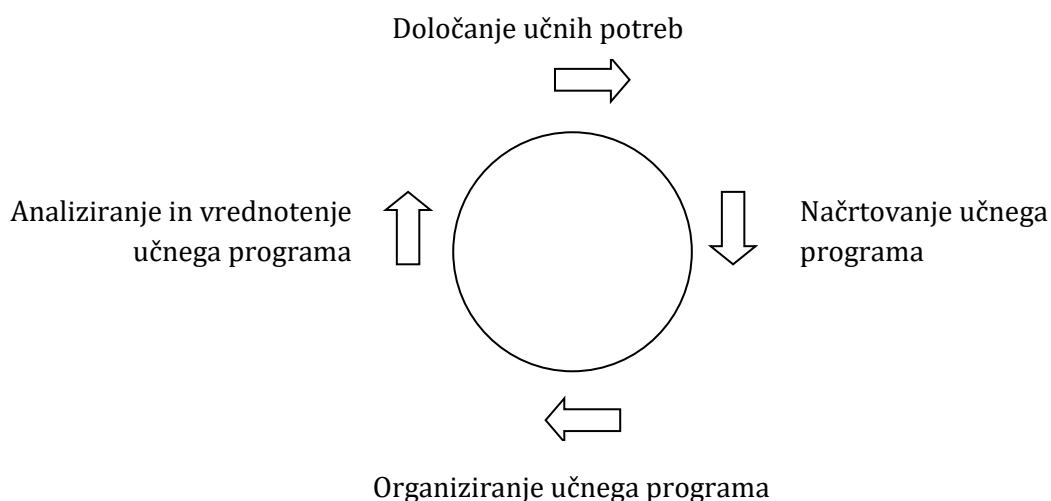
2.1 Izobraževanje odraslih

Izobraževanje je sprememba udeležencevih odnosov/stališč in povečanje znanja in/ali veščin, ki so rezultat izobraževanja (Kirkpatrick, 1998). Te spremembe pomagajo udeležencem, da se boljše kosajo z okoljem, ki jih obdaja (Knowles, Holton, & Swanson, 1998).

Poučevanje odraslih se razlikuje od poučevanja otrok. Odrasli udeleženci izobraževanj imajo večje samozavedanje in predhodne izkušnje – obenem pa so bolj pripravljeni iskati povezave med svojimi izkušnjami in učno snovjo. Njihove učne prednosti so odvisne od njihovih potreb pri delu ali v javnem življenju in hkrati jih tudi zanima učenje, ki je osnovano na problemih (Illeris, 2004; Knowles et al., 1998).

Odrasli so za sodelovanje na izobraževanju motivirani iz različnih razlogov. Zanimanje odraslih udeležencev za izobraževanje je povezano s potrebo po zvišanju njihovih kvalifikacij, pridobivanju posebnih veščin, kakovostnem preživljanju časa z drugimi ali boljšem razumevanja nečesa, kar jim je bilo do zdaj nejasno. Čeprav se odrasli odzovejo na zunanje motive (kot so boljše poklicne možnosti in višja plača), nanje bolj vplivajo notranji motivi, ki jim pomagajo spoznati, da je izobraževanje potrebno za njihov lastni razvoj (Knowles et al., 1998).

Učni proces v izobraževanju odraslih lahko razdelimo na štiri prepletene stopnje:

Slika 1: Učni proces pri izobraževanju odraslih iz izobraževalčeve perspektive (Pilli et al., 2013)

2.2 Načrtovanje programa, osnovanega na rezultatih

Posamezni izobraževalni program se začne z določitvijo ciljev in s seznanjanjem podpornikov programa o izbranih ciljih. Udeleženci izobraževanj, ponudniki izobraževanj, pogodbene ustanove, sponzorji in druge udeležene skupine se morajo zavedati ciljev in učinkovitosti učnega programa izobraževanja. Pomembno je, da se upošteva predhodne izkušnje udeležencev in se jih pritegne v proces določanja ciljev, če je to mogoče (Kirkpatrick, 1998).

Ko učni program izobraževanja naroči organizacija ali društvo, je ciljna skupina že določena, pogodbeni ustanova pa določi njegove cilje. V tem primeru morajo ponudniki izobraževanja določiti vsebino, rezultate učenja in metode poučevanja ter določiti pogoje za uspešni zaključek učnega programa. Učni program izobraževanja bo izveden v skladu s kurikulumom. Pri načrtovanju kurikulumu se mora upoštevati tako ciljno skupino in njene potrebe kot tudi učne rezultate (Pilli et al., 2013).

Cilj kurikulumu, ki je osnovan na rezultatih, mora vsebovati, kaj želimo doseči do konca učnega programa – cilji so določeni iz izhodiščne točke predvidenih učnih rezultatov udeležencev. Celotni učni proces se osredotoča na doseganje teh ciljev na najboljši način (Suskie, 2009).

2.3 Informacije v kurikulumu

Standardni kurikulum stalnega izobraževanja vsebuje vsaj naslednje informacije:

- 1) naslov kurikulumu,
- 2) vrsta kurikulumu in osnova za njegovo pripravo,
- 3) namen in cilji izobraževanja,
- 4) učni rezultati,
- 5) pristopni pogoji, ki jih je potrebno izpolniti pred začetkom izobraževanja, če so le ti predpogoj za uresničitev učnih rezultatov,
- 6) skupni obseg izobraževanja, vključno z razmerjem med učenjem v okviru izobraževanja, praktičnim in samostojnim delom,
- 7) vsebina izobraževanja,
- 8) učne in izobraževalne metode,
- 9) opis učnega okolja,
- 10) seznam študijskih materialov, če so namenjeni za zaključek kurikulumu,
- 11) pogoji za zaključek in potrdila, ki se jih izda,
- 12) opis kvalifikacij, učnih ali delovnih izkušenj, ki so potrebne za izvršitev stalnega izobraževanja,
- 13) ocenjevanje učnih rezultatov,
- 14) vrednotenje in evalvacija izobraževanja.

1. Naslov kurikulumu

Naslov kurikulumu mora biti tako atraktiven kot tudi informativen ter mora odražati vsebino izobraževanja.

2. Reference kurikulumu

Reference kurikulumu lahko izvirajo iz ciljev izobraževanja. Izobraževanje je lahko osnovano na profesionalnih kvalifikacijskih standardih, ali njihovih določenih delih, modulih državnih ali šolskih kurikulumov ali njihovih določenih delih. Kurikulumi se lahko sklicujejo tudi na nacionalne zahteve, ki so predpisane z zakonodajo.

Vendar na področju ljubiteljske kulture redko najdemo posebne standarde za kurikulume, zato morajo ponudniki izobraževanj v veliki meri definirati svoje lastne kvalifikacijske standarde.

3. Namen in cilji

Namen in cilji izobraževanja vsebujejo glavni namen ali cilj izobraževanja in podrobnejše učne cilje.

4. Učni rezultati

Učni rezultati so določeni v skladu s cilji učnega procesa in morajo biti merljivi, ocenljivi in dosegljivi v omejenem časovnem obdobju. V splošnem se določi od štiri do šest rezultatov. Ti rezultati služijo kot osnova za izbiranje ustreznih izobraževalnih in učnih metod kot tudi za odločitve o ocenjevalnih metodah, strukturi in vsebini izobraževanja.

Tako cilji kot učni rezultati so lahko vsebovani v kurikulumu. Učni rezultati pojasnjujejo in določajo cilje.

5. Pristopni pogoji

Pristopni ali vpisni pogoji so lahko odvisni od konteksta izobraževanja in ciljne skupine. Na primer, če je izobraževalni tečaj namenjen kulturnim profesionalcem, potem od njih pričakujemo predhodne izkušnje na tem področju. Vendar v večini primerov ni potrebno postaviti tako togih začetnih pogojev.

6. Skupni obseg izobraževanja

Skupni obseg izobraževalnih vsebin v stalnem izobraževanju se tipično meri v šolskih urah (šolska ura traja 45 minut). Zato moramo poudariti, da kurikulum upošteva delovne ure učencev in ne izobraževalcev.

Izobraževalni proces je lahko razdeljen na:

- 1) Delo v predavalnici – izobraževanje v učnem okolju ali na spletu pod nadzorom izobraževalca.
- 2) Praktično delo v učnem okolju – dejavnosti v učnih prostorih (praktično učno okolje).
- 3) Praktično delo v delovnem okolju – učenje na delovnem mestu ali v civilnem okolju pod nadzorom inštruktorja ali mentorja.
- 4) Samostojno delo – udeleženci samostojno izvršujejo različne naloge, ki imajo določene cilje, izobraževalci pa udeležencem nudijo povratne informacije (lahko tudi v učnem okolju na spletu) o njihovem delu.

7. Vsebina izobraževanja (učni program)

Vsebina izobraževanja mora vsebovati informacije o glavnih temah, problemih ali predmetih, ki bodo obdelani med izobraževanjem.

8. Učne in izobraževalne metode

Učne in izobraževalne metode morajo upoštevati cilje izobraževalnega procesa, obravnavano področje in snov, ozadje udeležencev, vire, ki so na voljo, učno okolje in/ali njegove/njene lastne zmožnosti (St. Clair 2015).

Pri izbiranju izobraževalnih metod in načrtovanju izobraževalnega procesa je potrebno imeti v mislih celotno sliko (kurikulum in glavno temo, celotno obravnavano področje, cilje in učne

rezultate). Tudi pri načrtovanju vsakega učnega dneva morate upoštevati celotno sliko. Namen je usklajenost med izobraževalnimi metodami in celotnim izobraževanjem.

Najbolj običajno je razlikovanje med metodami osredotočenimi na izobraževalce in na udeležence izobraževanj. Na primer predavanja, predstavitve, vodena razprava... sodijo v kategorijo metod osredotočenih na izobraževalca, medtem ko skupinsko delo (izmenjava mnenj, seminarji, skupinske razprave, debate, okrogle mize ...) in individualne naloge (analize, raziskave...) sodijo v kategorijo metod osredotočenih na udeležence.

9. Učno okolje

Učno okolje je lahko materialno, spletno ali oboje. Medsebojno razmerje okolij je lahko določeno z obsegom učnih nalog. Glede na vrsto izobraževanja je pomembno navesti ali se učenje odvija v predavalnici ali računalniški učilnici ali laboratoriju ali drugje. Če se učenje odvija v predavalnici in laboratoriju, je potrebno pojasniti, katero vrsto opreme/materialov bodo udeleženci lahko uporabili med izobraževalnim procesom. Udeležence zanima tudi velikost skupine.

Med načrtovanjem izobraževalnega procesa je pomembno imeti v mislih, da se ljudje običajno učinkovitejše zapomnijo stvari v obliki, v kateri so se jih najprej naučili. Če v učnih rezultatih piše, da bodo udeleženci novo znanje lahko uporabili pri svojem praktičnem delu, mora biti v glavni del študijskega procesa vključeno praktično učenje (Pilli et al., 2013).

10. Študijski materiali

Študijski materiali morajo podpirati proces ustvarjanja znanja. Za prenos informacij lahko uporabimo različne spletne vire (slike, video posnetke, posebne študijske materiale) ob učbenikih, navodilih in drugih natisnjenih gradivih (St. Clair, 2015).

Gradiva, ki se jih obravnava v kurikulumu in uporablja med učenjem, morajo biti na voljo in enostavno dostopna udeležencem (na primer kot izvlečki ali kot na spletu dostopna gradiva).

Študijski materiali so lahko navedeni v kurikulumu ali v najavah izobraževanja. Obenem mora biti navedeno ali te materiale priskrbi ponudnik izobraževanja ali jih morajo udeleženci prinesiti s seboj; ali je plačilo materialov vključeno v ceno izobraževanja ali pa jih je treba posebej plačati.

11. Certifikat ali potrdilo

Po zaključku tečaja mora udeleženec dobiti certifikat ali potrdilo. Certifikat mora biti informativen, da lahko udeleženec pojasni npr. svojemu nadrejenemu, česa se je na izobraževanju naučil.

Certifikat je dokument, ki potrjuje zaključek stalnega izobraževanja. Udeleženec ga lahko pridobi, če so bili njegovi rezultati **ocenjeni** in je izpolnil vse zahtevane učne rezultate za zaključek kurikulumu.

Potrdilo o udeležbi v trajnem izobraževanju dobi udeleženec, če njegovi učni rezultati niso bili ocenjeni ali ni izpolnil vseh zahtevanih učnih rezultatov. Potrdilo lahko vsebuje samo informacije o tistih temah, ki jih je udeleženec dejansko obdelal na tečaju.

12. Kompetence mentorjev, predavateljev

Za vrednotenje kompetenc predavateljev lahko uporabimo naslednje kriterije, ki jih moramo vključiti v kurikulum:

- 1) Stopnja izobrazbe (vključno s stalnim izobraževanjem/neformalnim izobraževanjem);

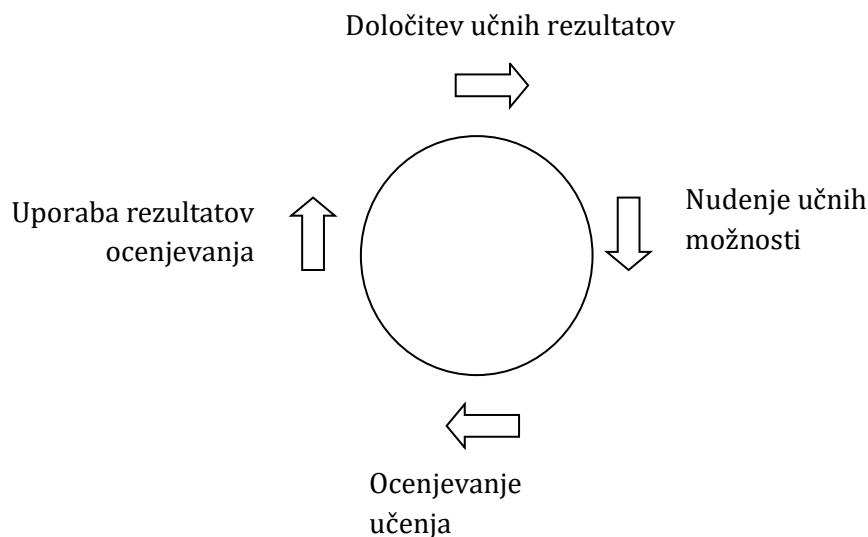
- 2) Poklicne kvalifikacije (diploma ali potrdilo o poklicni usposobljenosti);
- 3) Predavateljeve praktične izkušnje na področju na učnem tečaju obravnavanih tem.

13. Ocenjevanje

Ocenjevanje je pomemben del učnega procesa (Drenkhan, 2016). Ocenjevanje je pomembno, ker omogoča (Tummons, 2011):

- 1) Preverjanje, ali je bilo učenje dejansko uspešno.
- 2) Določanje potreb udeležencev.
- 3) Izdajanje certifikatov in potrdil – uradno potrditi, da se je učenje izvršilo.
- 4) Nadaljevanje izobraževanja in potrjevanje doseganja nivoja kvalifikacij.
- 5) Ovrednotenje napredka pri doseganju ciljev izobraževanja.
- 6) Motiviranje in spodbujanje učence.

Ocenjevanje lahko opišemo kot neprekinjen cikel s štirimi koraki (Slika 2): najprej so določeni jasni in merljivi učni rezultati, nato se udeležencem nudi možnost za uresničitev teh rezultatov. Informacije in dokazi se nenehno zbirajo in analizirajo, da lahko preverjamo, če udeleženci izobraževanja dejansko izpolnjujejo predvidena pričakovanja – glede na rezultate pa nadaljujemo razvoj izobraževalnega procesa (Suskie, 2009).

Slika 2: Ocenjevanje v izobraževalnem procesu kot cikel s štirimi koraki (Suskie, 2009)

Ocenjevalna metoda mora biti primerljiva z dejavnostmi ali razmerami, v katerih bo udeleženec moral pozneje uporabiti znanje in/ali veščine, ki se jih je naučil na izobraževanju (Stenström, 2005).

Izbira ocenjevalnih metod je odvisna od obravnavanega področja, velikosti študijske skupine in razmer v učnem okolju (Tummons, 2011). Ocenjevalne metode lahko razdelimo na dve vrsti:

- 1) Osredotočenost na ocenjevanje procesa – na primer praktično delo, predstavitev praktičnih veščin, pogovor. Ocenjevalni kriteriji opisujejo udeleženceve dejavnosti (na primer »preurejanje delovnega prostora«).
- 2) Osredotočenost na ocenjevanje rezultatov, ki se odražajo v ocenjevalnih kriterijih (npr. »portfolio – ocenjevalna mapa vsebuje samoanalizo, v kateri udeleženec primerja svoje kompetence na začetku in na koncu učnega procesa«).

Udeleženci morajo biti že na začetku izobraževanja obveščeni o ocenjevalnih kriterijih za uspešen zaključek izobraževanja. Med študijskim procesom morajo udeleženci dobivati povratne informacije o svojem razvoju – to se imenuje formativno ocenjevanje.

Sumativno ocenjevanje se uporablja takoj po zaključku učnega procesa. Z njim udeleženci dobijo povratne informacije o pridobitvi novih znanj/veščin. V sklepu se oceni, v kakšnem obsegu so udeleženci dosegli učne rezultate. Povratne informacije pomagajo učencem razumeti njihove prednosti in slabosti, ponudnikom izobraževanj pa informacije o organiziranosti izobraževalnega procesa. (Suskie, 2009).

14. Vrednotenje izobraževanja

Vrednotenje in evalvacija učinkovitosti izobraževanja se začne že v pripravljalni fazi z določitvijo ciljev vrednotenja, kriterijev vrednotenja in kazalcev učinkovitosti ter z izbiro primernih orodij za zbiranje informacij.

V primeru izobraževanja lahko ovrednotimo: učno okolje, ponudnike izobraževanj, študijska gradiva, uporabo multimedijskih naprav, organizacijo izobraževanja (administrativne vidike) in ocenjevalna orodja. Na dolgi rok se ocenjuje uspeh izobraževanja z upoštevanjem načinov, na katere udeleženci uporabijo novo znanje, veščine, razumevanje in vedenje po tečaju ter spremembe, ki se kot rezultati izobraževanja pojavijo v dejanjih in postopanjih udeležencev (Kirkpatrick, 1998).

Tabela 1: Kirkpatrickov model vrednotenja izobraževanja (Kirkpatrick, 1998; Forsyth et al., 1995)

Nivo	Vsebina ocenjevanja	Zbiranje podatkov
Nivo 1- odziv	Misli in občutki udeležencev takoj po zaključku izobraževanja.	Povratne informacije udeležencev med in po izobraževanju, ustne ali pisne.
Nivo 2- učenje	Povečanje znanja in/ali veščin udeležencev ter sprememba njihovega vedenja (socialnih veščin) kot rezultat izobraževanja.	Predstavitev znanja, testi, izpiti, igranje vlog, pogovori (ali druge podobne metode) med izobraževanjem. Testiranje (priporočljivo) pred in po izobraževanju.
Nivo 3- spremembe vedenja	Prenos znanja in veščin na delovno mesto (spremembe vedenja na delovnem mestu zaradi izobraževanja).	Udeležence se oceni 3-6 mesecev po tečaju v njihovem delovnem okolju tako, da jih opazujemo pri delu.
Nivo 4- rezultati	Končni rezultati, ki so posledica izobraževanja – ugodnosti za ustanovo, kjer je udeleženec zaposlen.	Zmanjšanje stroškov, povečanje prometa ali produktivnosti, izboljšanje socialnih veščin pri delu, uvajanje novosti.

Namen vrednotenja učinkovitosti je podajanje povratnih informacij različnim vpletenim v posameznikovo izobraževanje, da z njimi izboljšajo svojo učinkovitost (Drenkhan, 2016):

- Menedžmentu človeških virov, ustanovam in organizacijam – da izboljšajo kvaliteto načrtovanja različnih izobraževanj in za izbor ponudnikov, ki izobraževanja pripravljajo.
- Udeležencem – da se motivirajo in samo-analizirajo.
- Vodjem – da načrtujejo dejavnosti v svoji organizaciji in utemeljijo stroške.

- Ponudnikom izobraževanj – da bolje načrtujejo in organizirajo prihodnja izobraževanja in izbirajo mentorje.
- Mentorjem – da izboljšajo svojo učinkovitost.

Reference

- Drenkhan, E. (2016). "Adult educators` teaching and assessing practices in work-related training organised in the vocational schools on the example of the field of construction". Unpublished master`s thesis. Tartu Ülikool.
- Forsyth, I., Jolliffe, A., Stevens, D. (1995). *Evaluating a course. Practical strategies for teachers, lecturers and trainers.* London: Kogan Page Limited.
- Illeris, K. (2004). *Adult education and adult learning.* Florida: Krieger Publishing Company.
- Kirkpatrick, D. (1998). *Evaluating Training Programs: The Four Levels.* San Francisco: Berrett-Koehler Publishers, Inc.
- Knowles, M. S., Holton, E., & Swanson, R. (1998). *The Adult Learner: The Definitive Classic in Adult Education and Human Resource Development.* USA: Butterworth-Heinemann.
- Pilli, E., Aruväli, S., Kaldas, H., & Reppo, S. (2013). *Additional training curriculum. Guidance material.* Tartu: Ministry of Education and Research.
- St. Clair, R. (2015). *Creating Courses for Adults. Design for learning.* San Francisco: Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Stenström, M-L. (2005). *Assessment of Work-Based Learning in Vocational Education Training as a Subject for Research: Quality Assurance and Practice-Oriented Assessment in Vocational Education and Training.* P. Puohotie (Toim), *Learning the skills. Special Edition of the Finnish Journal of Vocational and Professional Education* (lk 99-105). Helsinki: Finnish Vocational Education Research Association OTTU.
- Suskie, L. (2009). *Assessing student learning: a common sense guide.* San Francisco: Jossey-Bass A Wiley Imprint.
- Tummons, J. (2011). *Assessing Learning in the Lifelong Learning Sector.* London: Learning Matters.

3. Priporočila raziskave in pilotnih izobraževanj

Po zaključku pilotnih izobraževanj so organizatorji izobraževanj iz projektne skupine izpolnili vprašalnik s priporočili za načrtovanje kurikulov in formativnih izobraževalnih paketov o tem, kako lahko kulturno osebje organizira medkulturne dejavnosti z dodano vrednostjo za skupnost.

V tem poglavju bomo predstavili priporočila za ponudnike in organizatorje izobraževanj s sklicevanjem na predhodna navodila za kurikule, kot je bilo načrtovano v odobreni prijavi projekta.

Vprašanja v spodnjem vprašalniku so v *kurzivni, ležeči pisavi* v okvirju na začetku vsakega odseka poglavja, nato pa povzemamo priporočila organizatorjev izobraževanj, ki so označeni s kraticami, ki se nanašajo na naslednje organizacije:

- KSD / Kulturelle Samråd i Danmark (Danska),
- VA / Voluntary Arts Network (Združeno kraljestvo in Republika Irska),
- FAIE / Foundation of Alternative Educational Initiatives (Poljska),
- EC / EDUCULT - Denken und Handeln in Kultur und Bildung (Avstrija),
- LACM / Latvian Association of Castles and Manors (Latvija),
- JSKD / Javni sklad Republike Slovenije za kulturne dejavnosti (Slovenija),
- LKCA / St.Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (Nizozemska).

3.1 Namen poročila o kurikulumu

Vprašalnik za organizatorje pilotnih izobraževanj je v samem začetku predstavljal glavni del tega Poročila o kurikulumu. V prijavi je bilo definirano, da bo nudil preizkušene in izboljšane kurikule ter formativne izobraževalne pakete o tem, kako lahko uporabimo novo sodelovalno kulturo in soustvarjalne učne metodologije z dodano vrednostjo za socialno vključenost, kulturno kohezijo in odpravo segregacije.

- Ponudnike izobraževanj smo prosili, da komentirajo ta cilj in povejo, če ga je potrebno prilagoditi ali razdelati?

V splošnem so se vsi organizatorji izobraževanj strinjali s ciljem, da testirajo in izboljšajo kurikule, ki so predstavljeni v navodilih za kurikule, vendar so se spraševali, ali so uporabljene učne metodologije dejansko nove in inovativne.

LKCA omenja, da »je dvomljivo ... v kakšnem obsegu lahko govorimo o novih učnih metodah. Seveda: načrtovali smo posebno izobraževanje z nekaterimi specifičnimi značilnostmi, toda ne želimo trditi, da je novost v splošnem pristopu (učenje s prakso in teorijo), saj se nam to zdi zelo običajno pri izobraževanju odraslih.«

VAN omenja, da »dosedanja spoznanja mogoče niso odkrila dramatično drugačnih načinov za razvoj ali izvajanje soustvarjalnih dejavnosti, namesto tega so poudarila nekaj ključnih značilnosti projektov dobrih praks, ki jih je lahko spregledati. Poročilo o kurikulumu mora imeti za cilj vključitev teh načinov delovanja in drugih značilnosti za navdih obstoječih kulturnih projektov, da bi spodbudili več povezovanja v svojih dejavnostih (socialna vključenost, kulturna kohezija in boj proti segregaciji). Veliko tega se nanaša na osebnosti, razpoloženje in okolje - ustvarjanje prijetne atmosfere kot osrednji del dejavnosti. Tega se ne da zlahka naučiti, vendar lahko nudimo navodila in praktične korake, ki jih je potrebo napraviti v zgodnjih fazah, da je začetek kar najboljši.«

JSKD se strinja, da »na tej točki ne moremo trditi, da ponujamo novo metodologijo. Moramo poudariti, da tisto kar je novo, sta relevantnost socialnih rezultatov v soustvarjalnih kulturnih dejavnostih in še posebej pri načrtovanju socialnih rezultatov. V zadnjih letih smo videli več in več kulturnih projektov, kjer je socialni učinek, ki ga lahko prevedemo v socialni kapital, vedno bolj pomemben. BRIDGING je eden izmed prvih projektov, ki ima za cilj nudenje učnih metodologij za tak socialni učinek v sektorju ljubiteljske kulture.«

3.2 Dobre prakse v splošnem

Pojasnitev dobrih praks v kulturnih dejavnostih z visokim potencialom za socialni kapital je bila osrednja točka začetnega poročila Analiza stanja in nadaljevanja na podlagi ugotovitev v Analizi s tematskimi priročniki (Kompndiji).

3.2.1 Ključne ugotovitve v poročilu Analiza stanja

Poročilo (glede na odgovore partnerjev) navaja, da dobre prakse v kulturnih dejavnostih z visokim potencialom za socialni kapital v kulturnem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine vsebujejo:

1. »Socialni okvir«, v katerem so dejavnosti utemeljene lokalno ali v skupnosti.
2. »Lokalni kontekst«, pri katerem so dejavnosti osnovane na lokalnih vrednotah/izročilu/zgodovini, da jih lahko ljudje začutijo v 'svojem' kontekstu.
3. Analizo začetnih potreb (Potrebno je začeti pri potrebah in talentih končnih uporabnikov)
4. Raznoverstno strukturo udeležencev, kjer so upoštevana in združena pričakovanja zelo raznoverstnih ciljnih skupin, vključno s podporno atmosfero za vse.
5. Ustvarjanje prostora za pobude udeležencev – zagotovitev aktivne vpletenosti udeležencev (načrtovanje lastnih ciljev, svoboda in prilagodljivost pri sodelovanju: sodelovanje v procesu sprejemanja odločitev). Pristop od spodaj navzgor.
6. Vpletenost udeležencev -za udeležence je biti vpleten pomembnejše od učenja (bolj ko je dejavnost podobna »šoli«, manj bo v njej sodelovanja).
7. Osredotočenost dejavnosti naj ne bi bila zavestno na povezovanju socialnega kapitala ali na združitvi skupine posameznikov z različnim ozadjem. Osredotočenost mora biti na kulturni dejavnosti, ki omogoča udeležencem, da sami uživajo in ustvarjajo socialne vezi ter gradijo zaupanje na naraven način kot rezultat dobre ustvarjalne izkušnje.

3.2.2 Ključne ugotovitve v tematskih priročnikih (Kompndijih)

Vprašalnik za ponudnike izobraževanj se je nanašal tudi na predhodne tematske priročnike in je vseboval vprašanje: »Bili ste urednik in/ali sourednik enega izmed petih tematskih priročnikov, kjer so študijski primeri in še posebej poglavje o ključnih ugotovitvah artikularili nekaj skupnih ključnih značilnosti tistih projektov in dejavnosti, ki so bile najuspešnejše pri promociji socialnega prenašanja.«

- Prosimo vas, da navedete vsaj 3 skupne lastnosti in značilnosti povezovalnih dejavnosti, na katere naj bi se izobraževanja osredotočili v predstavitev, skupinskem delu ...

VAN je v med-socialnem priročniku zaznal tri skupne lastnosti in značilnosti uspešnih povezovalnih dejavnosti:

- Vrednost udeleženčevega vložka – ključno je, da je prispevek vsakega udeleženca enakovredno ovrednoten. Čas ima veliko vrednost za večino ljudi, zato ne smemo pričakovati, da ga bodo zapravljali za dejavnosti, ki so za njih brez pomena. Načelo soustvarjalnosti mora biti v ospredju. Prispevek vsakogar mora biti prav tako cenjen kot npr. prispevek določenega voditelja.
- Integracija – je povezana tako z razvojnim okoljem kot delom dejavnosti in z osebnimi veščinami mentorjev in koordinatorjev. Bistven je pravilni pristop (kot je določen v študijskih primerih), da lahko ljudem z različnimi ozadji navkljub potencialnim delitvam in predsodkom zagotovimo občutek zaupanja in skupnega ustvarjanja, v katerem so vsi enakovredni.
- Razvedrilo – se pogosto ponavlja kot gonilna sila večine dejavnosti. Tudi ko govorimo o sodelovanju v športnih aktivnostih, jih dostikrat vidimo kot sprostitev in ne kot recept za reševanje problemov. Tudi ustvarjalne dejavnosti v ljubiteljski kulturi so take, da lahko ustvarijo veliko družbeno korist v smislu kohezivnosti in povezovanja ter so hkrati zaželen način za preživljanje prostega časa.

LACM omenja tri podobne značilnosti:

- Izražanje zaupanja in spoštovanja.
- Vpletenost vseh možnih različnih skupin v čim zgodnejši fazi.
- Pristna, prijateljska atmosfera in okolje odprto za vse v času celotnega procesa.

FAIE poudarja povezovanje skupnosti ob druženju kot »skrivnost uspeha« pri organiziranju kulturnih dogodkov, vključno z naslednjimi priporočili:

- Odprta in sprejemljiva atmosfera.
- Močna vpletenost prostovoljcev tako iz lokalne skupnosti kot od drugod.
- Dobro sodelovanje s ključnimi lokalnimi podporniki (občino, podjetji, lokalnimi prebivalci...).
- Dolgoročno povezovanje in možnost dolgoročnega sodelovanja s stalnimi sodelavci pri projektu, zaradi katerih se ti dogodki dobro uveljavijo in so trajni.
- Možnost različnih načinov za sodelovanje tako v ustvarjalnih kot v organizacijskih /tehničnih aktivnostih. Iskanje primernih dejavnosti za vse starostne skupine, da lahko vsak najde nekaj zanimivega zase, pri čemer sodeluje.
- Prepoznavanje tako ekonomskih, socialnih kot življenjskih koristi soustvarjalnih dejavnosti.

EDUCULT omenja naslednje značilnosti dobrih praks prenašanja:

- Skupno ustvarjanje!
- Vrednotenje idej vseh posameznikov kot enakovrednih!
- Vključitev ljudi z različnim ozadjem že v načrtovalni fazi!
- Vpletenost v umetniške in organizacijske aktivnosti!
- Vzpostavitev odprte in sprejemljive atmosfere!
- Prepoznavanje socialnih, ekonomskih in življenjskih koristi soustvarjalnih dejavnosti!
- Sodelovanje z drugimi vpletenimi!
- Sodelovanje profesionalcev s prostovoljci!
- Vzemite si čas za vse korake pri izgradnji zaupanja!
- Bodite prilagodljivi in sočutni!

JSKD poudarja:

- Resnično vzajemno sodelovanje, kjer so v spremembe socialnega ravnanja vpleteni vsi udeleženci in s čimer se obenem veča socialni kapital.
- Skupni soustvarjalni proces, kjer so udeleženci aktivni oblikovalci vsebine projekta.
- Kolektivni razvoj znanja, v katerega so vključene izkušnje vseh članov skupine.

LKCA omenja naslednje značilnosti:

- Udeleženci pridobijo večje samozaupanje med sodelovanjem v projektu in se bolj zavedajo identitete, talentov in razlik v kulturnih perspektivah.
- Soustvarjalnost je dragocen del projektov. Uporaba zgodb in večšin udeležencev obogati njihovo vpletenost.
- Kombinacija kulturnih profesionalcev, socialnih delavcev in prostovoljcev je bistvena za uspešnost projekta.
- Sodelovanje z lokalnimi, regionalnimi ali nacionalnimi partnerji je potrebno za uspešnost projekta.

3.3 Ciljne skupine za izobraževanje

Ciljne skupine za izobraževanje so bile v prijavi navedene kot »mentorji (menedžerji, svetovalci, učitelji, predavatelji, inštruktorji ...)« v kulturnem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine. Sedaj nameravamo podrobno določiti obrise ciljnih skupin.

3.3.1 Ciljne skupine za nacionalne izobraževanje

- Organizatorje pilotnih izobraževanj smo najprej prosili, da komentirajo definirane ciljne skupine in povejo, če jih je potrebno prilagoditi ali dodatno razdelati za izobraževanje na lokalnem in na nacionalnem nivoju.

V splošnem so organizatorji izobraževanj skeptični do preveč ozkih definicij ciljnih skupin in še posebej, da se jih označuje zgolj kot »mentorje«.

KSD misli, da bi morali »mentorje« nadomestiti s »ponudniki kulture«, ker »moramo upoštevati, da se mnogi izmed vpletenih ne vidijo v vlogi 'mentorja' ali podobnega, čeprav je to vloga, ki jo odigrajo«, ker »se zdi, da mora biti definicija ciljnih skupin bolj odprta in prilagodljiva, da jo lahko prenesemo v različne evropske kontekste«.

VAN omenja, da »v Veliki Britaniji in na Irskem ciljne skupine ne imenujejo 'mentorji', ker za tovrstne dejavnosti obstaja široko in raznovrstno občinstvo. Področje vključuje tudi druge kot npr. podpornike v lokalni upravi, umetniških organizacijah in različnih dobrodelnih sektorjih (starostniki, socialno skrbstvo, skupnosti, prikrajšane in druge odrinjene skupnosti). Prostovoljni kulturni sektor je zanimiv, ker ga pogosto upravljajo prostovoljci, ki so obenem udeleženci. Izobraževanje za te skupine je mogoče težko, ker je njihov čas omejen... in jih običajno motivira ljubezen do kulturnih dejavnosti in povezovanje socialnega kapitala ni njihov primarni cilj, čeprav ga pogosto prepoznajo med rezultati.«

FAIE daje prednost »mentorjem«, vendar poudarjajo, da na njihovih izobraževanjih »sodeluje tudi nekaj umetnikov. Nekateri izmed njih so sodelovali v nevladnih organizacijah, nekateri pa so delovali na umetniških univerzah (doktorska stopnja, kadrovska služba). Profesionalni umetniki običajno ne razmišljajo o socialnem kontekstu svoje umetniške dejavnosti – vendar verjamemo, da najdejo navdih, ko razmišljajo v tej smeri, ko predstavljajo svojo umetnost. Ker so

tudi profesionalni ustvarjalci včasih dejavni v neformalnem izobraževanju v tretjem sektorju, je ta izredna dimenzija socialnega povezovanja, tudi za njih lahko zanimiva.«

EDUCULT omenja, da »se naloge organizatorjev in mentorjev razlikujejo in da se včasih lahko razlikujejo v veliki meri. Če izobraževanje nudi splošni pregled in prve vpogled v temo, je mogoče združiti ciljne skupine. Ko na izobraževanju obravnavamo podrobnosti pristopov pri povezovanju, je potrebno razdeliti kurikulum vsaj v nekaterih delih. Za vodje izobraževalnih ustanov so vprašanja nadziranja, vrednotenja in upravljanja projektov pomembnejša, medtem ko je za mentorje potrebno, da se poučijo o podrobnostih metodologij za spodbujanje soustvarjalnih procesov.«

LACM omenja, da »je v njihovem primeru bolje razširiti ciljno skupino, da vključuje predstojnike, menedžerje in vodje kulturnih organizacij, ki združujejo kulturne dejavnosti, še posebej v lokalnih upravah, kjer imajo visoko prioriteto nove turistične storitve.«

JSKD meni, da je primerno uporabiti pojem »vodje izobraževanj, mentorji«, ker je ta pojem uporabljen tudi v raziskavi. »S tem v mislih organizatorji in vodje projektov sodijo bolj v skupino podpornikov, ki morajo biti naša osrednja skupina za diseminacijo in ne toliko kot ciljna skupina za izobraževanje.« JSKD tudi priporoča, da »ne smemo pozabiti različnih nacionalnih kontekstov, kjer imajo ljubiteljski kulturni sektorji gleda na izobrazbo različne vodje izobraževanj, kot so npr.:

- profesionalni umetniki,
- profesionalci z umetniško in pedagoško andragoško izobrazbo (na primer gledališka pedagogika ...),
- vodje izobraževanj z neformalno umetniško izobrazbo, vendar s formalno pedagoško andragoško izobrazbo (šolski učitelji, profesorji..., ki vodijo kulturne dejavnosti),
- ponudniki izobraževanj z neformalno umetniško izobrazbo in brez formalne pedagoške andragoške izobrazbe.«

LKCA vidi potrebo po širši ciljni skupini, »ker je kontekst kulturnih dejavnosti, na katerega je usmerjen projekt BRIDGING, širši kot ljubiteljske umetnosti, kulturno prostovoljstvo in kulturna dediščina..., saj zajema tudi področja socialnega dela in nege. Bolj socialno angažirana območja in organizacije so pomembni partnerji pri ideji BRIDGING, kar pomeni skupno delo različnih domen v socialno umetniških projektih za krepitev socialnega kapitala. Izobraževanja se lahko osredotočijo na združitev teh domen na istem mestu, da se seznanijo z načini delovanja in terminologijo drug drugega ter delajo na uresničitvi skupnih ciljev. Zato bi lahko ciljno skupino razširili s profesionalci, ki delajo na tako imenovanem »socialnem področju« (socialno delo in nega).«

3.3.2 Ciljne skupine za evropsko izobraževanje

- Organizatorje pilotnih izobraževanj smo potem prosili, da komentirajo definirane ciljne skupine in povedo, če je potrebna prilagoditev - sprememba za izobraževanja v evropskem kontekstu z udeleženci iz več držav članic Evropske unije.

FAIE ocenjuje, da za nacionalne izobraževalne tečaje »soustvarjalni/povezovalni kontekst lahko doda posebno dimenzijo kulturnim dejavnostim. To dimenzijo je vredno ponuditi tudi profesionalnim umetnikom, ki so aktivni v neformalnem izobraževanju tretjega sektorja.«

EDUCULT domneva, da »so ciljne skupine v drugih državah EU enake. V kontekstu evropskih izobraževanj bi lahko bilo celo bolj pomembno, da združimo ljudi s podobnimi cilji.«

JSKD za evropski nivo izobraževanja poudarja: »moramo se zavedati izjemno velikih razlik v ozadjih vodij izobraževanj. To bi lahko rešili s ponudbo izobraževanja, ki je sestavljeno iz skupnega in izbirnega dela, ki je prilagojen za različne predhodne izkušnje ali izobrazbo vodij izobraževanj.«

LKCA je tako kot za nacionalne tečaje poudarila, da »je v povezovalne soustvarjalne dejavnosti lahko vpletenih veliko različnih končnih uporabnikov, kot so begunci, starostniki, ljudje z roba družbe ... In obstajajo druge organizacije v drugih domenah, ki imajo veliko znanja in razumevanja problemov takih končnih uporabnikov. To znanje je pomemben vir za socialno-kulturne projekte. Pri tem je dobra stvar, da se lahko vire iz različnih sfer uporabi za izobraževanje s socialno-kulturnim ciljem ali vplivom. In celo takrat, ko imajo povezovalni mostovi različno dolžino, moč ali so iz različnih materialov, ima ideja gradnje socialnega kapitala atraktivno perspektivo!«

3.4 Število udeležencev

Prijava in predhodna navodila za kurikule navajata, da je lahko število udeležencev med 12 in 24.

3.4.1 Število udeležencev na lokalnih izobraževanjih

- Organizatorje izobraževanj smo najprej prosili, da povedo, kakšno število udeležencev se jim zdi primerno za nacionalne izobraževalne tečaje, vključno z najmanjšim in največjim številom.

VAN ocenjuje, da je »število med 12 in 24 primerno. Iz njihovih lastnih izkušenj ni mogoče povečati tega števila in obenem ohraniti atmosfero zaupanja ter prijazno izmenjavo mnenj in izkušenj. Pri približno dvajsetih ljudeh je dovolj prostora za razpravo, vendar se jih lahko razdeli v štiri skupine s petimi ljudmi za praktično delo v delavnicah. Če so delavnice bolj podobne formatu predavanj z vprašanji in odgovori, lahko sodeluje več ljudi, vendar ima to verjetno manjši učni rezultat -prenos naučenega v domače okolje udeležencev in njihovo delovanje je manjši.«

FAIE razlikuje med »delavnicami in predavanji. Za tečaje v obliki delavnic priporočajo najmanj 8 in največ 16 oseb. Za bolj 'šolska' izobraževanja jih je lahko celo 30, vendar je v tem primeru potrebno povezovanje (networking), da se izobraževanje ne konča s: 'udeleženci so slišali, udeleženci so odšli'.«

EDUCULT: »Iz izkušenj sledi, da je sijajno, če sodeluje vsaj 10 ljudi. Kadar hočemo v izobraževanje vključiti soustvarjalne metode, skupine ne smejo biti prevelike, toda to je odvisno od samih metod. Zgornjo mejo bi postavili pri dvajsetih osebah.«

JSKD ocenjuje, da je »na splošno 12-24 ustrezno število. V našem primeru smo imeli kombinacijo dejavnosti, kjer je prisotna celotna skupina; in dejavnosti, kjer so udeleženci razdeljeni v dve glavni skupini. Za delo v delavnicah je 12 boljše število, medtem ko je za predavanja 24 odlično število.«

LKCA omenja, da »je resnično odvisno od načina, kako je izobraževanje načrtovano. Če izberete bolj teoretično metodo s predavanji in pogovori ter različnimi vrstami delovnih skupin, lahko sprejmete do 40 udeležencev. Vendar z osredotočenostjo na osebne izkušnje, razmišljanje in resnični osebni razvoj, morate imeti čas in prostor za poglobljene razmisleke in medsebojno delovanje, za kar je odlična skupina od 8 do 20 udeležencev.«

3.4.2 Število udeležencev na evropskih izobraževanjih

- Ponudnike tečajev smo potem prosili, da povejo, kakšno število udeležencev se jim zdi primerno za evropske izobraževalne projekte, vključno z najmanjšim in največjim številom.

VAN omenja, da »je število lahko odvisno od formata. Nekatera izobraževanja so bila zelo uspešna z majhnim številom udeležencev (manj kot 10), vendar je težko ustvariti navdušenost, debato in izmenjavo z manj kot petimi ljudmi v skupini. Tako bi z mislijo na izobraževanje s praktično usmeritvijo v stilu delavnice moralo biti primerno število med 8 (najmanj) in 25 (največ).«

FAIE tako kot pri nacionalnih izobraževanjih razlikuje med delavnicami in predavanji. V primeru evropskih izobraževanj z več kot tridesetimi udeleženci, bi jih morali razdeliti na več skupin – od 3 do 4 skupine z največ 12 osebami.

EDUCULT dopušča enako število kot za nacionalne tečaje, ker »se z upoštevanjem omenjenih argumentov nič ne spremeni, če sodelujejo ljudje iz različnih držav.«

LKCA omenja, »da število udeležencev ni resnično sporno vprašanje, tako da so lahko učinkovita enako velike skupine kot v nacionalnih ali lokalnih razmerah. Vendar je načrtovanje mednarodnega izobraževanja lahko drugačno, z več časa za medsebojno delovanje in skupno učenje.«

3.5 Pristopni pogoji

Navodila za kurikulume orišejo pristopne pogoje na naslednji način:

Udeleženci ne potrebujejo nobene formalne izobrazbe na področju kulture ali umetnosti. Zahtevane so izkušnje z delom v kulturi (kot zaposleni ali prostovoljci v kulturnem sektorju na področju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine) in tudi zanimanje za socialni okvir skupnosti.

Udeleženci morajo izpolniti in poslati vprašalnik s kratko utemeljitvijo, zakaj je za njih izobraževanje pomembno in kako mislijo, da bodo novo pridobljeno znanje in veščine lahko uporabili pri načrtovanju kulturnih vsebin.

- Organizatorje izobraževanj smo prosili, da povejo, če orisani vpisni pogoji ustrezajo ali jih je potrebno prilagoditi.

VAN meni, da »je pomembna mešanica izkušenj in da ni dostop omejen na tiste, ki imajo profesionalne izkušnje ali samo tiste, ki delajo na področju kulture (ker so teme širše v terminih socialnega učinka). Zamisel, da se zahteva motivacijsko izjavo je neobičajna, vendar potencialno zanimiva. Dobra ideja je, da se spodbuja razmišljanje in proučevanje gradiv vnaprej, da lahko udeleženci dobijo kar največ od tečaja.«

FAIE verjame, da »so pristopni pogoji primerni. Vendar bi za – izobraževanja na evropskem nivoju – morali zahtevati pogovorno znanje delovnega jezika izobraževanja.«

EDUCULT omenja, da »je zelo dobro, ker formalna izobrazba na področju umetnosti in kulture ni nujni pogoj za sodelovanje. Izobraževanje se osredotoča tudi na prostovoljni in ljubiteljski sektor, kjer ljudje pogosto nimajo take formalne izobrazbe. Izpolnjena prijavnica z njihovo motivacijsko izjavo je dober način za:

- Zagotovitev, da imajo udeleženci odnos do teme tečaja.

- Pridobitev namigov o udeležencih, da lahko še vedno prilagodite izobraževanje njihovim potrebam, vključno z njihovimi pričakovanji.«

LACM vidi, da »so pristopni pogoji primerni. Pred svojim nacionalnim pilotnim tečajem so prosili potencialne udeležence, da pošljejo motivacijsko pismo (največ 2 strani), ki je zajemalo predhodno poznavanje socialnega kapitala, dosedanje praktične izkušnje kot tudi zamisli o načinu, kako bi v prihodnje pri svojih dejavnostih uporabili na izobraževanju pridobljeno znanje. Eden od razlogov za motivacijska pisma je pomoč predavateljem, da se bolje prilagodijo in pripravijo.«

JSKD omenja, da »iz razlike med udeleženci lahko sledi, da določene teme niso zanimive ali nove za nekatere. Ta problem lahko rešimo na dva načina:

- Izobraževanja organiziramo samo za profesionalne mentorje ali zgolj za neprofesionalne mentorje (to je lahko bolj problematično v nekaterih državah kot v drugih).
- Ali pa ima tečaj variabilni del, ki upošteva njihove predhodne izkušnje in izobrazbo in kjer lahko udeleženci najdejo teme, ki so bližje njihovim interesom.

Motivacijsko pismo in tudi kratek CV s kulturnimi izkušnjami sta potrebna!«

LKCA poudarja, da »je cilj skupnega učenja, ki ga predvidevamo na tovrstnih izobraževanjih, osnovan na dveh pogojih:

- Mešana skupina z različnimi izkušnjami in delovnimi pristopi.
- Profesionalni nivo delovanja, razmišljanja in presojanja.

Zato se zanesljivo usmerjamo na profesionalne izvajalce iz različnih domen in sfer kot udeležence in ne na prostovoljce. Mešanje teh dveh skupin povzroča zmedo, neenakovreden socialni in učni kontekst s preveč različnimi nivoji ambicij, učnih rezultatov in učinkov. V vprašalniku, ki ga morajo izpolniti, morajo biti vprašanja o njihovem trenutnem delu / izkušnjah v kontekstu gradnje socialnega kapitala.«

3.6 Reference kurikuluma

Navodila za kurikulum orišejo možne reference za kurikulum na naslednji način:

»Nivo pridobljenih znanj tega tečaja za izobraževanje odraslih lahko uvrstimo na nivo 4-5 EQF (European Qualification Framework/Evropsko ogrodje kvalifikacij). Referenčni nivoji EQF se osredotočajo na nivo naučenega znanja, veščin in socialnih veščin, v razponu od osnovnega (nivo 1) do naprednega (nivo 8).

Učni rezultati lahko vključujejo znanje, veščine in socialne veščine z nivoja 4 in 5:

Nivo-4 Znanje: Dejansko in teoretično znanje v širšem kontekstu znotraj področja kulturnega delovanja v kontekstu civilne družbe.

Nivo-4 Veščine: Razpon kognitivnih in praktičnih veščin, ki so potrebne za razvoj reševanje specifičnih problemov na področju kulturnega delovanja.

Nivo-4 Socialne veščine: Samoupravljanje znotraj smernic za delovne ali študijske kontekste, ki so običajno predvidljivi.

Nivo-5 Znanje: Vsestransko, specialno, dejansko in teoretično znanje znotraj področja delovanja ali študija in zavedanje omejitvev tega znanja.

Nivo-5 Veščine: Vsestranski razpon kognitivnih in praktičnih veščin, ki so potrebne za razvoj kreativnih rešitev abstraktnih problemov.

Nivo-5 Socialne veščine: Izvrševanje upravljanja in nadziranja v delovnem kontekstu, kjer se pojavljajo nepredvidene spremembe. Revidiranje in razvoj učinkovitosti – sebe in drugih.«

- Organizatorje izobraževanj smo prosili, da nam povejo, če vidijo potrebo po predstavitvi referenc kurikuluma ali po njihovi prilagoditvi.

VAN omenja, da »ima vse to smisel v interesu standardizacije po vsej Evropi. Mogoče obstaja razlog za vključitev elementov odgovornosti in avtonomije v širšo enačbo, kako bi lahko izobraževanje vključili v kulturne dejavnosti, vendar če upoštevamo vse, menimo, da te kategorije zelo jasno vsebujejo cilje, ki jih projekt želi uresničiti.«

EDUCULT tudi misli, da »v splošnem reference pomagajo ljudem spoznati referenčni okvir. EQF (obstaja približno 10 let) mogoče ni zelo znan, zato se nam trenutno ne zdi dovolj pomemben, da bi ga predstavili. Vendar ga moramo vključiti, da se razširi in bo mogoče bolj znan v bodočnosti. Nivo znanja bo odvisen od teoretičnega okvirja, ki ga nudi izobraževanje. Zdi se nam, da bi bilo izvedljivo, če bi imeli na voljo več časa, da bi proučili detajle soustvarjalnosti, njene izzive in omejitve.«

LKCA omenja, da »je v evropskem kontekstu dejansko koristno, če pojasnimo, kakšne rezultate želimo doseči. Vendar mislimo, da moramo dati prednost tretjemu delu: socialnim veščinam. Tako bomo usmerili več pozornosti na individualni in osebni nivo dejavnosti za povezovanje (BRIDGING).«

3.7 Učni rezultati izobraževanja

Navodila za kurikulum predvidevajo, da ob zaključku izobraževanja udeleženci izboljšajo svoje kompetence na vsaj treh od naslednjih šestih področjih:

1. Potrditev lastnega, med vseživljenjskim učenjem razvitega profila kompetenc in izražanje njegovega pomena za organiziranje soustvarjalnih dejavnosti z velikim socialnim kapitalom.
2. Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala, skupaj s socialno vključenostjo, kulturnim posredovanjem in povezovanjem ter razvojem občinstva.
3. Primeri dobrih praks sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti na enem ali več izmed petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala: medsocialnim, medgeneracijskim, medregijskim, medkulturnim in medevropskim.
4. Organiziranje sodelovalne kulture in soustvarjalnih dejavnosti za predhodno ločene skupine z demokratičnim in odprtim pristopom, vključno s posebnimi veščinami za izgradnjo timov in njihovo vodenje pri organiziranju ustvarjalnih kulturnih dejavnosti, ki so osredotočene na sodelovanje.
5. Projektni menedžment soustvarjalnih kulturnih dejavnosti, vključno z načrtovanjem, analiziranjem potreb, iskanjem stikov z raznovrstnimi skupinami, komuniciranje in usklajevanje med raznovrstnimi skupinami udeležencev.
6. Kako oceniti, vrednotiti in dokumentirati rezultate za udeležence in ponudnike izobraževanja kot tudi za druge ključno vpletene.

3.7.1 Nacionalna pilotna izobraževanja

- Organizatorje izobraževanj smo najprej prosili, da povejo, na katere učne rezultate so se osredotočili na svojih nacionalnih pilotnih izobraževanjih.

FAIE omenja, da »sta za nacionalno izobraževanje najprimernejša učna rezultata 2 in 3 ter v določeni meri učni rezultat 5. Želimo navdihniti ljudi iz ljubiteljskega sektorja da vključijo/razširijo območje soustvarjalnosti v svojih zamislih projektov. Naš nacionalni pilotni tečaj je bil bolj 'študijskega' tipa, vključno s predstavitvijo možnih virov financiranja umetniških/kulturnih iniciativ z evropsko dimenzijo in elementi povezovanja socialnega kapitala. Tako je dodatni učni rezultat pridobitev osnovnega znanja o možnostih financiranja na tem področju.«

EDUCULT pravi, da »so se osredotočali na:

- Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala, z vključeno socialno vključitvijo, kulturnim posredovanjem in povezovanjem ter razvojem občinstva.
- Primere dobrih praks sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti na enem ali več izmed petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala: medsocialnim, medgeneracijskim, medregijskim, medkulturnim in medevropskim.
- Organiziranje sodelovalne kulture in soustvarjalnih dejavnosti za predhodno ločene skupine z demokratičnim in odprtim pristopom, vključno s posebnimi veščinami za izgradnjo timov in njihovo vodenje pri organiziranju ustvarjalnih kulturnih dejavnosti, ki so osredotočene na sodelovanje.

Odločili so se, da najprej pojasnijo okvir tečaja. Zdi se jim potrebno, da se pogovorijo o pojmih 'soustvarjalnost', 'sodelovanje', 'povezovanje socialnega kapitala', 'vključenost' ... (točka 2). Udeleženci izobraževanja so ta del tečaja zelo visoko ocenili, ker jim je služil kot osnova za nadaljnje delo. Vključitev primerov dobrih praks zelo pomaga pri boljšem razumevanju tega, o čemer se pogovarjamo.

Glavna cilja sta:

- povečanje občutljivosti udeležencev za medkulturno povezovanje socialnega kapitala in soustvarjalnosti ter
- krepitev njihovih zmožnosti za načrtovanje projektov, ki to promovirajo.

To je razlog, da smo vložili veliko energije v točko 4.

Na žalost ni bilo dovolj časa, da bi se osredotočili na metode za ocenjevanje, vrednotenje in dokumentiranje. Vendar mislimo, da so to pomembna vprašanja, ki so prevečkrat podcenjena in premalo razvita.«

LACM »se je osredotočal na učna rezultata 2 in 3, ker sta najkoristnejša za naše udeležence, glede na njihove opise izkušenj in pričakovanj, ki smo jih dobili pred izobraževanjem. Učni rezultat 3 – primeri dobrih praks – je bil vključen samo v medgeneracijskem kontekstu.«

JSKD se je osredotočal »na točke 1-4. Prva dva rezultata sta bila poudarjena na predavanjih, ker je pomembno ustvariti skupno osnovo s pojasnitvijo pojmov socialnega kapitala in soustvarjalnih dejavnosti ter zakaj je to pomembno za vseživljenjsko učenje v ljubiteljski kulturi.

Na rezultate 2, 3 in 4 so se osredotočili na delavnicah. Preoblikovali so tudi rezultat 4 – kako povečati soustvarjalnost dejavnosti, ki že potekajo.

Zdi se, da sta rezultata 2 in 3 v samem jedru ciljev projekta – na teh dveh rezultatih lahko gradimo kurikulum in metodologijo.

Rezultat 5 ni bil tako pomemben za skupino udeležencev, s katero so delali, ker so že imeli izkušnje v projektnem vodenju – samo na kratko so omenili nekaj priporočil iz raziskave.«

LKCA omenja, da »so na tečaju sodelovali samo profesionalci. Osredotočili smo se na rezultata 3 in 4, ker imajo profesionalci, katerim smo namenili izobraževanje, izkušnje pri delu s skupinami, vodenju projektov ... vendar ne v medkulturnem in praktičnem okolju, ki smo jim ga pripravili v tem tečaju. Med izobraževanjem so spoznali kaj pomeni živi stik s končnimi uporabniki v načrtovalni fazi organiziranja sodelovalne kulture. Zato je dodatni rezultat tečaja načrtovanje kulturnih dejavnosti s soustvarjanjem končnih uporabnikov.«

- Ponudnike tečajev smo potem prosili, da povejo, koliko učnih rezultatov bi priporočili za vključitev v nacionalna izobraževanja.

VAN priporoča »osredotočenje na 3 rezultate, ki so poglobljeno obdelani; mogoče 4, če je tečaj daljši (2-3 dni). Poizkus obdelave vseh bi verjetno povzročil samo zmedo.«

FAIE omenja, da »so za enodnevni tečaj realistični največ 3 učni rezultati.«

EDUCULT omenja »največ tri glavne cilje, mogoča sta npr. dodatna dva vmesna cilja.«

LACM omenja »2-3 cilje za 1-2 dnevne tečaje, 3-4 cilje za 2-3 dnevne tečaje, kar je odvisno od 'profila' udeležencev.«

JSKD omenja »3 (največ 4) rezultate. Na kratkih 1-3 dnevni tečajih se moramo zadovoljiti z manjšim številom in z osredotočenostjo na konkretnejše rezultate.«

LKCA omenja: »tečaje namenjamo profesionalcem z določenim nivojem veščin in znanja, zato je idealno, da se osredotočamo na tri učne rezultate (vsak vključuje veščine, znanje in socialne veščine).«

- Ponudnike tečajev smo potem prosili, da povejo, katere 2-3 učne rezultate vidijo kot najpomembnejše in kot najmanj pomembne za nacionalna izobraževanja.

VAN misli, da »sta rezultata 2 in 4 najpomembnejša in koristna za to delo, ker sta bolj edinstvena in predstavljata izziv udeležencem, da se ti samozavestno spopadejo z razumevanjem teh rezultatov. Ravno obratno je z rezultatom 1 in 6, ki sta mogoče najsplošnejša in čeprav pomembna kot veščina in znanje, jih lahko pogosto obravnavajo drugje, zato nista odločilna za delo na tem projektu.«

EDUCULT poudarja »znanje o pojmih soustvarjalnosti in povezovanju socialnega kapitala ter veščine načrtovanja projektov in uporabo metod soustvarjalnosti in povezovanje socialnega kapitala, medtem ko se ni potrebno spuščati v podrobnosti veščin projektnega menedžmenta. Nekaj splošnih vprašanj je zmeraj vključenih, če je načrtovanje in strukturiranje projektov/izobraževanj del tega tečaja, vendar se moramo bolj osredotočiti na vsebino in metode povezovanja socialnega kapitala kot na formalne okvirne veščine.«

LACM priporoča »rezultate 2, 3 in 4 za izboljšanje znanja, veščin in kompetenc, medtem ko so rezultati 1, 5 in 6 manj pomembni v tem kontekstu, ker obstaja veliko drugih možnosti za ocenjevanje profilov posameznikovih kompetenc in razvoj veščin projektnega menedžmenta ter vrednotenja.«

JSKD vidi »rezultata 3 in 4 kot najpomembnejša za projekt in tudi kot najkonkretnejša. Udeleženci lahko dobijo pregled nad tem, kar se že dogaja, kako lahko začnejo dejavnosti, ki so soustvarjalne in zakaj je pomembno, da se take dejavnosti izvaja. Najmanj pomembni rezultati so: 1-samoocenjevanje, 5-projektne menedžment, in 6-vrednotenje, ki so obravnavani na mnogih drugih izobraževanjih.«

3.7.2 Prioritete pri učnih rezultatih za evropsko izobraževanje

- Organizatorje izobraževanj smo najprej prosili, da povejo, koliko učnih rezultatov bi priporočili za 3-5 dnevne evropske izobraževalne tečaje.

KSD ocenjuje, da »jih zanesljivo lahko priporočimo več kot na krajših 1-2 dnevni nacionalnih tečajih, torej verjetno 4 ali 5 s poudarkom na jasni definiciji in razmejitvi tem za boljšo razumljivost.«

FAIE omenja, da »je za 3-5 dnevne evropske tečaje primernih 5-6 učnih rezultatov. Ne preveč, ker je delo v mednarodnem kontekstu v tujem jeziku zahtevnejše kot na nacionalnih izobraževanjih.«

EDUCULT omenja, da »z ker je na voljo več časa, imamo možnost, da vključimo več ciljev: mogoče dva več kot na nacionalnih izobraževanjih.«

LACM podobno omenja, da je »glede na dolžino tečaja primernih 5 ali 6 rezultatov«

JSKD tudi priporoča »5 rezultatov, torej bi imeli na petdnevni tečaju 1 rezultat na dan.«

LKCA omenja, da »bi se šest opisanih učnih tem boljše prilagalo evropskemu tečaju, ker si lahko predstavljamo, da so rezultati 1, 2, 5 in 6 pomembnejši v mednarodnem kontekstu. Če imate dva dneva več, je to več časa. Vendar morate biti osredotočeni na 3 in 4, ker sta ustvarjalno jedro delovanja in vir navdiha.«

- Organizatorje izobraževanj smo potem prosili, da povejo, katere 2-3 učne rezultate vidijo kot najpomembnejše za evropsko izobraževanje.

KSD misli, da »so rezultati 2, 3 in 4 pomembnejši in jih lahko poudarimo v kontekstu BRIDGING (povezovanja socialnega kapitala), ker so te teme bistvene za zamisel BRIDGING in verjetno obstaja več nacionalnih tečajev za druge teme o samoocenjevanju, menedžmentu in vrednotenju.«

FAIE vidi »rezultat 2-teorijo povezovanja socialnega kapitala in rezultat 3-primere dobrih praks kot najpomembnejša, vključno z domačim delom za udeležence s predstavitvijo primerov iz njihovih držav.«

JSKD poudarja, da »je med rezultati evropskega izobraževanja rezultat 3-primeri dobrih praks lahko resnična platforma za medevropsko povezovanje socialnega kapitala.«

LKCA ocenjuje, da »sta tako kot za nacionalne tečaje rezultata 3 in 4 ustvarjalno jedro delovanja in vir navdiha ter metoda za pritegnitev in vključitev ljudi. Tukaj se začne gradnja mostov in povezovanje.«

3.8 Učne metode

3.8.1 Splošne učne metode

Navodila za kurikulume priporočajo pedagoški ali andragoški pristop k izobraževanju, pri katerem je poučevanje utemeljeno na sodelovalnih in dejavnih metodah, ki združujejo teorijo in skupne izkušnje kot tudi prenosljivost naučenega v specifične naloge v specifičnih okoljih. Metode vključujejo naslednjo kombinacijo:

- Kratka jedrnata predavanja, plenarne razprave, delo v skupinah in delo v okviru delavnic o študijskih primerih, delo v parih in ocenjevanje soudeležencev.
- Individualne domače naloge s predstavitvijo lastnih izkušenj s posebnimi temami, ocenjevanje lastnih učnih rezultatov in razmišljanje o prenosljivosti naučenega na svoje bodoče naloge v vlogi soustvarjalnih mentorjev ljubiteljskih kulturnikov.

Sledi nekaj vprašanj in odgovorov o nekaterih glavnih problemih pedagoškega pristopa.

- Kako lahko ali morajo izobraževanja uporabiti pristop osredotočen na udeležence?

VAN poudarja, da »je na za ta projekt ključen pristop osredotočen na udeležence, ki je tudi bistven za razvoj izobraževanja. Osredotočamo se na resnične spremembe v pristopih udeležencev, zato mora to biti prioriteta.«

EDUCULT poudarja, da »mora izobraževanje ponuditi udeležencem možnost, da uporabijo svoje lastne izkušnje. Dovolj časa moramo posvetiti vključitvi izkušenj posameznikov in njihovih stališč v potek izobraževanja. To zahteva poglobljen odnos mentorjev in odprtost na strani udeležencev. Priporočamo uporabo več kot enega mentorja, da se izognemo možni pristranskosti.«

JSKD omenja, da »je pristop osredotočen na udeležence bistven za ta projekt. Hkrati pa je v tem projektu udeleženec vedno obravnavan kot del skupine. Osredotočiti se moramo na to, kako vključiti posameznika v skupino kot polnopravnega člana.«

FAIE opisuje, da »mora biti na udeležence osredotočen pristop osnovan na naslednjem:

1. Analiza učnih ciljev pred udeležbo na izobraževanju, ki jih mora izpolniti vsak udeleženec.
2. Poznavanje predhodnih izkušenj vseh udeležencev na obravnavanem področju in gradnja na izkušnjah udeležencev.
3. Upoštevanje okolja, v katerem so udeleženci dejavni ali kontekst nevladne organizacije, s katero sodelujejo.«

- Kako lahko najboljše združimo teorijo, praktične primere in lastne izkušnje udeležencev? Prosimo, pojasnite!

VAN omenja: »potencialna metoda za to so primeri dobrih praks, ki jih potem primerjamo z lastnimi izkušnjami udeležencev. Nato jih med razpravo in študijem povežemo s teorijo (kot pripomočkom za primerjanje, razvoj in vrednotenje).«

FAIE se zdi primerna oblika delavnica, ki predvideva »vpletenost udeležencev v nekakšno simulacijo/igro (pripravljeno na osnovi teorije in praktičnih primerov). Obstajajo že zasnovane učne igre (vendar jih je večinoma potrebno kupiti), toda igra/simulacija je lahko prirejena posebej za te tečaje, za kar je potrebno veliko časa, vendar je to privlačna oblika izobraževanja.«

EDUCULT predlaga, da »morajo mentorji zagotoviti teoretični del, ne zgolj s predstavitvijo definicij, temveč že z vključitvijo pogledov udeležencev na termine soustvarjalnosti, sodelovanja, vključenosti, kohezije, prenosa in povezovanja socialnega kapitala... Enako velja za primere dobrih praks. Predstavitev slednjih lahko pomaga, vendar je zelo pomembno, da omogočimo udeležencem predstavitev njihovih lastnih izkušenj v podobnih projektih (če imajo tovrstne izkušnje) ali njihove izkušnje na obravnavanem področju.«

LACM omenja, da »to lahko v določeni meri naredijo mentorji v pripravah pred izobraževanjem, ko se že znani udeleženci in njihove izkušnje (vsaj na kratko). Nato med izobraževanjem z

usmerjenimi vprašanji, analizo odgovorov in njihovo združitvijo s teorijo ter primeri dobrih praks.«

JSKD predlaga, da »bi lahko delovala metoda obrnjenega učenja: začnemo s primeri dobrih praks, nato sledi odprta razprava o izkušnjah udeležencev, naslednji dan je predavanje, kjer predstavimo izpostavljene teme s teoretičnimi termini in možnimi problemskimi rešitvami.«

LKCA podobno razmišlja, da »je privlačen način za združitev:

1. opis lastnih izkušenj udeležencev,
2. nato iskanje skupnih značilnosti,
3. potem razvoj teh značilnosti v splošnem formatu.

Običajno se izobraževanja odvijajo od teorije k praksi, toda če postopek obrnemo, razvijemo konceptualni način razmišljanja in delovanja.«

- Ali lahko od udeležencev zahtevamo domače delo/domače naloge? Če ja, koliko? Prosimo, pojasnite!

VAN ocenjuje, da »je to odvisno od ciljne skupine, saj je domačega dela lahko hitro preveč za prostovoljce, ki imajo malo časa. Kljub temu je vsaj manjši trud zelo dragocen za organizatorje izobraževanja in tudi za same udeležence - za boljše razumevanje, raziskovanje in razvijanje idej med izobraževanjem. Od bolj profesionalne ciljne skupine lahko zahtevamo bolj poglobljene priprave, vendar ne smejo predstavljati prevelike obveznosti za udeležence.«

FAIE misli, da »lahko udeleženci predstavijo svoje lastne izkušnje in organizacijo. Primeri soustvarjalnih dejavnosti z vsakega različnega delovnega področja (in države) bi lahko pomagali usmerjati učni proces.«

EDUCULT ocenjuje, da »ker je soustvarjalnost tema izobraževanja, se individualno domače delo ne prilega dobro konceptu. Domača naloga, mora biti izvedljiva in usmerjena na cilje in rezultate izobraževanja. Lahko npr. vsebuje pripravo predstavitve lastnega dela. Iz izkušenj vemo, da domača naloga ne sme biti preveč časovno zahtevna. Čas odmerjen za domače delo naj bo predviden za čas po preteku izobraževanja...«

LACM omenja, da »naj bodo domače naloge udeležencev zasnovane tako, da od udeležencev zahtevajo opis njihovega kulturnega profila in lastnih praks (tako dobro kot slabo, če je predstavitev problemov pri delu koristna), okolja in delovanja ustanov s katerimi sodelujejo. Priporočamo uporabo predhodno pripravljene vzorca predstavitve kot tudi največje in najmanjše število vsebin ter časovno omejitve trajanja predstavitve domače naloge.«

JSKD razmišlja, da »je domača naloga lahko predstavljena v obliki domačega branja o vsebini pred vodenim pogovorom (metoda obratnega učenja) ali kot naloga po predavanju o primerih dobrih praks: npr. razmislek o tem, kako najti ciljno skupino, s katero bi radi delali.«

LKCA omenja, da »je za mentorje dobro, da imajo vsaj malo predstave o nivoju znanja, izkušnjah in učnih potrebah udeležencev. Za to lahko uporabimo prijavní obrazec, ki pomaga udeležencem razmišljati o njihovih učnih potrebah. Če je med izobraževanjem daljši premor, morajo udeleženci med njim zanesljivo nekaj narediti – udeleženci morajo vsaj preiskati svoje lokalne razmere, da odkrijejo možnosti in težave v okolju v katerem delujejo.«

- Kako lahko prenos naučenega (na bodoče dejavnosti udeležencev, ko se vrnejo domov) najbolj vključimo v izobraževanje? Prosimo, pojasnite!

VAN predlaga, da »se morajo praktični elementi izobraževanja osredotočiti na razvoj modelov, ki jih 'vodje izobraževanj' lahko uporabijo (in izmerijo) neposredno po tečaju. Zagotovimo, da so proučeni primeri izčrpno predstavljeni (ne zgolj statistični kazalci uspešnosti, temveč tudi napori, težave in pomembni praktični koraki).«

FAIE omenja, da »mora biti v izobraževanje vključeno domače delo in svetovanje pri vpeljavi naučenega po izobraževanju v delovanje udeležencev.«

EDUCULT poudarja, da »je pomembno vključiti delovni kontekst vsakega udeleženca. Zato morajo vsi dobiti možnost, da pojasnijo svoje delovno okolje. Če se to zgodi pred izobraževanjem v motivacijskem pismu, lahko mentorji že upoštevajo različne kontekste. Skupinsko delo se mora osredotočiti na fiktivne projekte, ki jih udeleženci lahko uresničijo v svojem lastnem okolju.«

LACM razmišlja, da »bi bilo koristno, če bi oblikovali ocenjevalni vprašalnik za lažje vrednotenja, kaj so udeleženci pridobili med izobraževanjem in kako so to pozneje vključili v lastno prakso po zaključku izobraževanja.«

3.8.2 Pedagoško andragoška priporočila za 1-2 dnevna nacionalna izobraževanja

- Kakšne pedagoške oblike bi predlagali za 1-2 dnevna nacionalna izobraževanja? Prosim, da navedete vsaj 3 značilnosti dobrega pedagoško andragoškega pristopa!

KSD predlaga »predstavitev študijskih primerov z s primerno stopnjo podrobnosti, pogovori o lastnih izkušnjah, delavnice, nekaj teorije.«

VAN omenja »predstavitev študijskih primerov, primerjanje projektov in študijskih primerov, predavanje o teoriji, na kateri je osnovano povezovanje socialnega kapitala. Razvijanje praktičnih idej in bodočih pristopov v okviru delavnic.«

FAIE razmišlja, da »je vse odvisno od vsebine. Za predstavitev možnosti financiranja bi lahko uporabili 'klasično/šolsko' obliko predstavitve namenjeno vprašanju in odgovoru. Če želimo učiti praktične veščine, je potrebna delavnica z aktivno vključitvijo udeležencev v študijske primere, skupinsko delo, pogovore, simuliranje ... «

EDUCULT predlaga:

- Kombiniranje teoretičnih tem z razpravo, da vključimo udeležence že od samega začetka (brez ex-katedra predavanj).
- Skupinsko delo.
- Soustvarjalne dejavnosti (s področja kulturnega ustvarjanja).
- Priporočamo uporabo vsaj dveh mentorjev/predavateljev.«

JSKD predlaga »uporabo primerov najboljših praks in delavnic, na katerih morajo udeleženci spoznati soustvarjanje in načine soustvarjalnega dela.«

LKCA omenja, da »so med lastnostmi dobrega pedagoško andragoškega pristopa variacije učenja, predstavljanja, razmišljanja. Soustvarjalne dejavnosti lahko vključujejo:

- Spoznavne učne ure intervjujev, v katerih udeleženci spoznavajo drug drugega, nato pa si v skupini izmenjajo zgodbe.
- Ustvarjalne učne ure z delom v skupini, ko udeleženci ustvarjajo skupaj oziroma soustvarjajo in to potem predstavijo. Ostali udeleženci pa na koncu postavijo vprašanja in ocenijo potek in rezultat dela.
- Ustvarjalne učne ure, kjer udeleženci opišejo, kaj so doživeli med izobraževanjem.«

3.8.3 Pedagoško andragoška priporočila za 3-5 dnevna evropska izobraževanja

- Katero pedagoško andragoško obliko bi priporočili za 3-5 dnevna evropska izobraževanja? Prosimo, da navedete vsaj 3 značilnosti dobrega pedagoško andragoškega pristopa!

KSD misli, da »bi bil pristop lahko enak kot za nacionalna izobraževanja, razen da sta v tem primeru izmenjava izkušenj in predstavitev lastnih razmer pomembnejši. Zato bi od udeležencev lahko pričakovali več domačega dela za pripravo predstavitev. V izobraževanje bi vključili več učnih ur za izmenjavo izkušenj.«

LACM ocenjuje, da »je v splošnem enak pristop kot za nacionalno izobraževanje, toda z večjo osredotočenostjo na dobre prakse na evropskem nivoju.«

3.9 Študijska gradiva

Med načrtovanjem projekta smo predvidevali, da bodo že dokončani vsebinski projektni izdelki:– Spletni portal (IO-1), poročilo Analiza stanja (IO-2) in pet tematskih priročnikov (Kompndijev) (IO-3) – služili kot ključna študijska gradiva za izobraževanja. V nadaljevanju sprašujemo projektne time, ki so tudi organizatorji nacionalnih pilotnih izobraževanj, da povejo, katera študijska gradiva bi lahko priporočili za 1-2 dnevna nacionalna izobraževanja in za 3-5 dnevna evropska izobraževanja.

3.9.1 Gradiva za 1-2 dnevna nacionalna izobraževanja

- Katerim gradivom bi dali prednost / bi jih priporočili za morebitne 1-2 dnevna nacionalna izobraževanja?

VAN razmišlja, da »so bistvena in najbolj pomembna gradiva projekta BRIDGING: poročilo Analiza stanja in zbirka petih tematskih priročnikov s študijskimi primeri, toda v vsakem nacionalnem kontekstu lahko najdemo ustrezne materiale, ki so tudi zanimivi.

Na primer v Združenem kraljestvu obstajajo longitudinalni podatki o udeležbi po različnih skupinah prebivalstva v raziskavi 'Taking Part'. Pred kratkim je študija 'Panic!' poročala o socialno-razrednih ločnicah in pomanjkljivi zastopanosti v sektorju profesionalne kulture. Naša organizacija 'Voluntary Arts' je ustvarila več poročil, kot je poročilo 'Open Conversations', ki gradi na bolj etnično raznovrstnih odnosih, in naša nedavna knjiga 'Making Common Cause' proučuje kulturno izmenjavo kot sredstvo, da bi kultura postala bolj demokratična in bi bolje predstavljala vse udeležene skupine.«

EDUCULT meni, da »teoretični del ne sme biti preobsežen za kratke tečaje in da je potrebno uporabiti primere dobrih praks iz tematskih priročnikov. Poročilo Analiza stanja lahko služi samo kot referenca, Portal pa kot pregled celote.«

LKCA omenja, da »vsa gradiva, ki smo jih do zdaj razvili, lahko služijo kot informacije iz ozadja. Vendar za nacionalne tečaje dejansko ni pomembno, da vemo, kaj se dogaja v drugih državah. Na Nizozemskem se nismo sklicevali na študijske primere iz Avstrije ali Danske kot so predstavljeni v tematskih priročnikih, iz poročila Analiza stanja smo uporabili samo nekaj splošnih navedb in nacionalnih razlik. Ugotovili smo, da udeležence najbolj zanima praksa v nacionalnih / lokalnih razmerah.«

3.9.2 Materiali za 3-5 dnevna evropska izobraževanja

- *Katerim gradivom bi dali prednost / bi jih priporočili za morebitne 3-5 dnevno evropsko izobraževanje?*

VAN omenja, da »so zgoraj omenjeni materiali seveda zelo pomembni, prav gotovo za večnacionalno izobraževanje, ker gradiva projekta BRIDGING nudijo primere in podatke iz vse Evrope. Toda tudi raziskovalni portal Eurobarometer in podobni viri podatkov ter poročila o vse-evropski udeležbi so tudi zelo zanimivi tem kontekstu.«

EDUCULT omenja, da »imamo na 3-5 dnevnom izobraževanju več časa za teorijo in bi lahko vključili ključne ugotovitve poročila Analiza stanja. Udeleženci bi lahko bolje razumeli različne razmere v evropskih državah in pri tem so seveda posebej pomembni primeri dobrih praks iz partnerskih držav iz tematskih priročnikov. «

LKCA se strinja, da »so razvita gradiva lahko zelo koristna za evropsko izobraževanje, čeprav je potrebna dobra priprava in smiselna razporeditev vsebine. Še posebej poročilo Analiza stanja nudi dobre možnosti za iskanje skupnih ciljev!«

3.10 Ocenjevanje, evalvacija, overitev izobraževanj

3.10.1 Evalvacija udeležencev

- *Kako mislite, da bi lahko najbolj učinkovito vrednotili vsebino, obliko in rezultate izobraževanja?*

VAN razmišlja, da »ima učenje v okviru izobraževanja namen, da vpliva na nadaljnje izvajanje dejavnosti, ki se jih pogosto izvaja srednjeročno ali dolgoročno. Potrebno bi bilo proučiti pripomočke za zbiranje povratnih informacij ob koncu izobraževanja. Potrebne pa so tudi povratne informacije, ki sledijo izobraževanju, da izmerimo, kako je bilo naučeno tudi uporabljeno. Običajno je najboljšo, da se drugi krog sledenja udeležencem izvede 3-6 mesecev po zaključenem tečaju.«

EDUCULT omenja, da »moramo že v najprej upoštevati pričakovanja udeležencev (ali pisno pred izobraževanje ali ustno na začetku izobraževanja). Potem moramo na koncu izobraževanja uporabiti evalvacijske vprašalnike, nato pa še evalvacijsko srečanje (naredite zapisnik ustne evalvacije!). Za to si vzemite dovolj časa!«

JSKD predlaga »uporabo ocenjevalnega pristopa, ki ga uporabljamo za nacionalna pilotna izobraževanja. Dobro bi bilo tudi imeti drugi krog evalvacije za sledenje dejavnosti, da bi ocenili rezultate in učinke izobraževanja.«

LKCA poudarja, da »mora izobraževanje spremeniti način delovanja in razmišljanja udeležencev. Za to je pametno imeti neposredni stik z vsemi udeleženci tri mesece po zaključku in jih vprašati, če se je karkoli spremenilo. Če je odgovor pozitiven: kako in zakaj; če je negativen pa: zakaj ne in kaj bi bilo potrebno narediti drugače?«

3.10.2 Evalvacija organizatorjev izobraževanj

- Na katere vsebine se mora osredotočiti vrednotenje ponudnikov izobraževanj?

EDUCULT trdi, da se mora evalvacija ukvarjati z naslednjimi vprašanji: »Kako so udeleženci dojeli:

- strukturo izobraževanja,
- metode uporabljene na izobraževanju,
- vsebino izobraževanja,
- mentorje,
- druge udeležence in
- svoje lastne učne rezultate?«

3.10.3 Certifikat z izobraževanja ali potrdilo o izobraževanju

Navodila za kurikulum navajajo, da mora po zaključku izobraževanja udeleženec pridobiti certifikat ali prejeti potrdilo. Certifikat mora biti informativen, da lahko udeleženec pojasni npr. svojemu nadrejenemu, česaj se je naučil v okviru izobraževanja.

- **Certifikat** je dokument, ki potrjuje zaključek trajnega izobraževanja. Udeleženec ga lahko prejme, če so bili njegovi rezultati **ocenjeni** in je izpolnil vse zahtevane učne rezultate za uspešen zaključek kurikulumu.
- **Potrdilo o udeležbi** v trajnem izobraževanju dobi udeleženec, če njegovi učni rezultati niso bili ocenjeni ali ni izpolnil vseh zahtevanih učnih rezultatov. Potrdilo lahko vsebuje samo informacije o tistih temah, ki jih je udeleženec dejansko obdelal v okviru izobraževanja.

- Kako organizatorji nacionalnih izobraževanj menijo, da bi morali rešiti dilemo o certifikatih ali potrdilih o opravljenem izobraževanju ali ... ?

VAN to vidi, »kot zanimivo vprašanje. Še posebej, če upoštevamo dejstvo, da lahko učni rezultat 'ocenimo' šele nekaj mesecev pozneje, kot je predlagano zgoraj.«

FAIE ocenjuje, da »če ni domačega dela je smiselno le potrdilo o udeležbi. Če so vključene domače naloge, potem je primeren tudi certifikat, ki potrjuje sodelovanje na učnem tečaju.

Ena glavnih pomanjkljivosti izobraževanja je, kar omenjajo tudi udeleženci, da ni sledenja aktivnostim po zaključku izobraževanja. Ko se tečaj zaključi, je vsega konec. Za to bi morali 'učni programi' vsebovati sledenje, da bi lahko tudi v praksi preverili pridobljeno znanje in veščine.«

EDUCULT predlaga, da »bi pripravili vsaj potrdilo o sodelovanju, ker nekateri udeleženci potrebujejo dokaz o sodelovanju. V splošnem je izdajanje certifikatov težavno in ni zelo uporabno za kratkotrajne tečaje.«

JSKD ocenjuje, da »si v tem trenutku težko predstavljamo certifikat, ki bi imel veljavo na ravni EU. Seveda mora obstajati Potrdilo o sodelovanju (z veljavnostjo tudi za programe izmenjav v okviru Erasmus+). Dejstvo, da trenutno ne moremo izdajati EU certifikatov, nam to ne sme preprečiti izdajanja nacionalnih certifikatov za izobraževanje (kjer obstaja ta možnost). Bilo bi tudi uporabno, če bi vprašali udeležence, ali obstaja dokument, ki ga lahko partnerji v projektu izdajo in bi jim koristil (na primer za štipendijo, napredovanja ipd. ...).

3.11 Kompetenčni profil mentorjev / organizatorjev izobraževanja

V navodilih za kurikulum je navedeno, da vključeni mentorji predstavljajo najnovejše dosežke znanja ali izkušnje s področij, ki so teme izobraževanja, vendar ni potrebno, da bi imeli posebne formalne kvalifikacije (na primer univerzitetno diplomu ali podobno).

- *Ponudnike izobraževanja smo vprašali, kako moramo obravnavati vprašanje kompetenčnega profila mentorjev?*

VAN misli, da »je pomembno uravnovesiti pisna potrdila o projektnih izkušnjah mentorjev s predstavitvijo posebnih kompetenc in rezultatov iz projektov, ki so specifični za projekt BRIDGING.«

FAIE omenja, da »je dobro, če ima mentor tako znanje in veščine za predavanje o temi izobraževanja kot tudi za organizacijo učnih ur na delavnicah. Kadar to ni mogoče, moramo imeti dva mentorja. Na splošno je najboljšo, da imamo dva strokovnjaka: prvi je strokovnjak za obravnavano tematiko in skrbi za vsebino, drugi pa je strokovnjak za delavnice in skrbi za skupinsko delo, izgradnjo tima in učne ure s polnopravno udeležbo udeležencev.

EDUCULT omenja, da »formalne kvalifikacije niso potrebne. Toda mentorji morajo biti izredno kompetentni na področju soustvarjalnih metod in sodelovalnih pristopov. Dobro je, če so že delali na področju, ki je obravnavano v okviru izobraževanja.«

LACM misli, da »je na to vprašanje težko odgovoriti, ker se nabor primernih predavateljev in mentorjev razlikuje med državami. Krog kvalificiranih ljudi na tem področju v Latviji (majhni državi) je zelo ozek in njihove kompetence so takšne, kakršne pač so.«

LKCA poudarja, da »je kvaliteta mentorjev in predavateljev ključnega pomena. Omenjena kvaliteta je lahko kombinacija praktičnih veščin, pedagoško andragoških veščin, kompetenc in znanja. Napisani kurikulum morajo presoditi partnerji, ki bodo potem sodelovali pri njegovi izvedbi. Na ta način si lahko delimo strokovnjake in njihovo znanje na mednarodnem nivoju.«

4. Standardni kurikulum za kulturne delavce

Sledi standardni primer kurikuluma za organizatorje in ponudnike kulturnih izobraževanj (menedžerje, svetovalce, mentorje, vzgojitelje, inštruktorje ...), ki so vpleteni kot plačano ali prostovoljno osebje v kulturnem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine.

4.1 Naslov kurikuluma

Promocija socialnega kapitala s pomočjo soustvarjalnih in sodelovalnih kulturnih dejavnosti.

4.2 Reference kurikuluma

Učni nivo tega tečaja za izobraževanje odraslih lahko uvrstimo na nivo 4-5 EQF (European Qualification Framework / Evropsko ogrodje kvalifikacij). Referenčni nivoji EQF se osredotočajo na nivo naučenega znanja, veščin in obnašanja, v razponu od osnovnega (nivo 1) do naprednega (nivo 8). Glejte tudi: <https://ec.europa.eu/ploteus/content/descriptors-page>

Učni rezultati lahko vključujejo znanje, veščine in socialne veščine z nivoja 4 in 5:

Nivo-4 Znanje: Dejansko in teoretično znanje v širšem kontekstu znotraj področja kulturnega delovanja v kontekstu civilne družbe.

Nivo-4 Veščine: Razpon kognitivnih in praktičnih veščin, ki so potrebne za razvoj rešitev specifičnih problemov na področju kulturnega delovanja.

Nivo-4 Socialne veščine: Izvrševanje samoupravljanja znotraj smernic za delovne ali izobraževalne kontekste, ki so običajno predvidljivi.

Nivo-5 Znanje: Vsestransko, specialno, dejansko in teoretično znanje na področju delovanja ali izobraževanje in zavedanje omejitvev tega znanja.

Nivo-5 Veščine: Vsestranski razpon kognitivnih in praktičnih veščin, ki so potrebne za razvoj kreativnih rešitev abstraktnih problemov.

Nivo-5 Socialne veščine: Izvrševanje upravljanja in nadziranja v delovnem kontekstu, kjer se pojavljajo nepredvidene spremembe. Revidiranje in razvoj učinkovitosti – sebe in drugih.

4.3 Cilj izobraževanja

Glavni cilj je krepitev kompetenc mentorjev in pospeševalcev v kulturnem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine za organiziranje soustvarjalnih kulturnih dejavnosti z velikim potencialom za socialni kapital, vključno z zaupanjem, medsebojnim spoznavanjem, kulturno kohezijo in socialno vključenostjo.

4.4 Učni rezultati

Ob zaključku izobraževanja morajo udeleženci izboljšati svoje kompetence na naslednjih petih področjih:

1. Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala, z vključeno socialno vključenostjo, kulturnim posredovanjem in razvojem občinstva.
2. Primeri dobrih praks sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti na enem ali več izmed petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala: medsocialnim, medgeneracijskim, medregijskim, medkulturnim in medevropskim.

3. Organiziranje sodelovalne kulture in soustvarjalnih dejavnosti za predhodno ločene skupine z demokratičnim in odprtim pristopom, vključno s posebnimi veščinami za izgradnjo timov in njihovo vodenje pri organiziranju ustvarjalnih kulturnih dejavnosti, ki so osredotočene na sodelovanje.
4. Projektni menedžment soustvarjalnih kulturnih dejavnosti, vključno z načrtovanjem, analiziranjem potreb, iskanje stikov z raznovrstnimi skupinami, komuniciranje in usklajevanje z raznolikimi skupinami udeležencev.
5. Veščine za ocenjevanje in transfer naučenega na lastne bodoče naloge prostovoljcev in menedžerjev.

4.5 Ciljne skupine

Za nacionalna in evropska izobraževanja

Izobraževanja so namenjena ponudnikom in organizatorjem kulturnih izobraževanj (menedžerjem, svetovalcem, mentorjem, vzgojiteljem, inštruktorjem, umetnikom ...), ki so vpleteni v kulturni sektor ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine.

Število udeležencev na posameznem tečaju je lahko 12-24.

4.6 Pristopni pogoji

Udeleženci ne potrebujejo nobene formalne izobrazbe na področju kulture ali umetnosti. Zahtevane so izkušnje pri delu na področju kulture (lahko tudi kot prostovoljci) in tudi zanimanje za socialni okvir skupnosti.

Udeleženci morajo izpolniti in poslati vprašalnik s kratko utemeljitvijo, zakaj je izobraževanje za njih pomembno in kako mislijo, da bodo novo pridobljeno znanje in veščine lahko uporabili pri svojem nadaljnjem delu, v kulturnem sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine.

4.7 Obseg (kreditne točke) in vrste izobraževanj

Nacionalni 1-2 dnevna izobraževanja

Celotni obseg izobraževanja predvideva 20 šolskih ur (trajanje šolske ure je 45 min.), vključno s 16 šolskimi urami v učilnici in 4 šolskimi urami samostojnega dela.

Izobraževanje brez vključenega bivanja in z 20 šolskimi urami (45 min) lahko vsebuje:

- 8 ur: ena sobota, 10:00 – 16:00 (vključno s kosilom),
- 8 ur: dva delavnika, 17:30 – 22:00 (vključno s prigrizkom na začetku),
- 4 ure: domača naloga pred, med ali po tečaju.

Evropsko 3-5 dnevno izobraževanje

Celotni obseg tečaja predvideva 44 šolskih ur (trajanje šolske ure je 45 min.), vključno s 40 šolskimi urami v predavalnici in 4 šolskimi urami samostojnega dela.

Izobraževanje brez vključenega bivanja in z 44 šolskimi urami (45 min) lahko vsebuje:

- 5 dni po 8 ur, skupaj 40 ur, od tega ena sobota, 10:00 – 16:00 (vključno s kosilom),
- 4 ure: domača naloga pred, med ali po tečaju.

4.8 Ključna vsebina

Glede na vrednotenje pilotnih izobraževanj bi morali imeti manj učnih rezultatov in večjo osredotočenost na posebne teme za promoviranje socialnega kapitala s kulturnimi dejavnostmi. Za to lahko predlagamo naslednje ključne teme:

1. Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala, skupaj s socialno vključenostjo, kulturnim posredovanjem in povezovanjem o poravnavo in ter razvojem občinstva.
2. Primeri dobrih praks sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti na enem ali več izmed petih kontekstov prenosa povezovanja socialnega kapitala: medsocialnim, medgeneracijskim, medregijskim, medkulturnim in medevropskim.
3. Organiziranje sodelovalne kulture in soustvarjalnih dejavnosti za predhodno ločene skupine z demokratičnim in odprtim pristopom, vključno s posebnimi veščinami za izgradnjo timov in njihovo vodenje pri organiziranju ustvarjalnih umetniških kulturnih dejavnosti, ki so osredotočene na sodelovanje.
4. Projektni menedžment soustvarjalnih kulturnih dejavnosti, vključno z načrtovanjem, analiziranjem potreb, iskanjem stikov z raznovrstnimi skupinami, komuniciranje in usklajevanje med raznovrstnimi skupinami udeležencev.

4.9 Učne metode

Glede na vrednotenje moramo uporabiti sodelovalne in na dejavnostih osnovane učne metode, integrirati teorijo in skupne izkušnje kot tudi prenosljivost naučenega na specifične naloge v specifičnih okoljih. Metode vključujejo naslednjo kombinacijo:

- Kratka jedrnata predavanja, plenarne razprave, delo v skupinah in na delavnicah o študijskih primerih, delo v parih in ocenjevanje soudeležencev.
- Individualne domače naloge s predstavitvijo lastnih izkušenj s posebnimi temami, ocenjevanje lastnih učnih rezultatov in razmišljanje o prenosljivosti naučenega na svoje bodoče naloge v vlogi soustvarjalnih mentorjev ljubiteljskih kulturnikov.
- Postopki za evalvacijo in vrednotenje so vtakani v vsebino tečaja, zato morajo na koncu izobraževanja udeleženci oceniti razvoj svojih lastnih kompetenc kot tudi prenosljivost naučenega.

4.10 Študijska gradiva

Trenutno so lahko poročilo Analiza stanja in pet tematskih priročnikov (Kompandijev) s primeri dobrih praks osnovna gradiva za izobraževanje.

Gradiva za nacionalno izobraževanje lahko vsebujejo nekaj nacionalnih primerov dobrih praks, medtem ko je na evropskem izobraževanju več referenc z večnacionalnimi primeri dobrih praks kot tudi ključne točke iz poročila Analiza stanja.

4.11 Učno okolje

Prostor za izvedbo izobraževanja in informacijsko, multimedijsko izobraževanje mora zadostiti potrebam do največ 24 odraslih učencev:

- vsaj ena plenarna soba in štiri sobe za delo v skupinah;
- vse sobe morajo biti primerno opremljene s tablami, računalniki, projektorjem in projekcijskim platnom za predstavitve, predvajalniki glasbe, internetnim dostopom ...
- dodatni prostor (čajno kuhinjo) za odmore s kavo in prigrizki.

4.12 Priprava, evalvacija in sledenje nadaljnjim aktivnostim

Udeležence bomo prosili, da pripravijo kratko predstavitev svojih lastnih izkušenj z obravnavanega področja. Pomagali jim bomo, da bodo lahko ocenili soudeležence in prejeli oceno svojih učnih rezultatov ter da bodo razmislili o prenosu naučenega v svoje bodoče naloge mentorjev kulturnih prostovoljcev.

Udeleženci bodo na koncu tečaja izpolnili evalvacijski vprašalnik o svojih uresničenih pričakovanjih, programu in izvedbi izobraževanja, prenosljivosti vsebine... Poleg tega jih bomo po treh mesecih vprašali, ali so naučeno prenesli v svoje dejavnosti v lokalnem okolju.

4.13 Certifikat izobraževanja

Mislimo, da bi zelo težko izdali certifikat o opravljenem izobraževanju za evropsko izobraževanje, vendar lahko pripravimo potrdilo o sodelovanju ter pomagamo udeležencem, da na koncu izobraževanja dopolnijo svoj profil kompetenc v EUROPASS CV na portalu CEDEFOP.

4.14 Kompetenčni profil mentorjev

Vpleteni predavatelji in mentorji bodo predstavili najnovejše dosežke znanja ali izkušnje, ki so tema izobraževanja, vendar ni potrebno, da bi imeli posebne formalne kvalifikacije (na primer univerzitetno diplomu ali podobno).

4.15 Okvirni učni načrt izobraževanja

Standardni učni načrt za 1-3 dnevno nacionalno izobraževanje

Št.	Vsebina	Učne metode	Obseg	
1	Vrednotenje lastnega profila kompetenc in izražanje njegovih kvalitativnih za organiziranje soustvarjalnih dejavnosti z velikim socialnim kapitalom.	Domača naloga samo-ovrednotenje Plenarni uvod Delo v skupini in ocenjevanje dela soudeležencev	0,5 0,5 1,0	2,0
2	Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala.	Predavanje Izmenjava izkušenj v parih	1,0 1,0	2,0
3	Primeri dobrih praks soustvarjalnih kulturnih dejavnosti iz enega izmed petih kontekstov povezovanje socialnega kapitala.	Predstavitev dobrih praks Tematske delavnice s študijskimi primeri Plenarni povzetki	1,0 1,5 0,5	3,0
4	Primeri dobrih praks soustvarjalnih kulturnih dejavnosti iz enega izmed naslednjih petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala.	Predstavitev dobrih praks Tematske delavnice s študijskimi primeri Plenarni povzetki	1,0 1,5 0,5	3,0
5	Organiziranje soustvarjalnih dejavnosti v predhodno ločenih skupinah z demokratičnim in odprtim pristopom.	Kratki predavitvi 1 in 2 Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj Plenarni povzetki	1,0 1,5 0,5	3,0
6	Projektni menedžment soustvarjalnih kulturnih dejavnosti, vključno z analizo potreb, pritegnitvijo ciljnih skupin, komuniciranjem, koordiniranjem.	Dvoje predavanj Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj	1,5 1,5	3,0
7	Kako vrednotiti, dokumentirati in profilirati rezultate soustvarjalnosti za ključne	Predavanje Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj	1,0 1,5	2,5

	podpornike in partnerje pri izobraževanju.			
8	Ocenjevanje lastnih učnih rezultatov kot tudi prenosljivost naučenega. Vrednotenje in evalvacija izobraževanja	Vrednotenje soudeležencev Vrednotenje izobraževanja posameznikov	1,0 0,5	1,5
Skupaj				20

Standardni učni načrt za 3-5 dnevno evropsko izobraževanje

Št.	Vsebina	Učne metode	Obseg	
1	Vrednotenje lastnega profila kompetenc in opredelitev kvalitete za organiziranje soustvarjalnih dejavnosti z velikim socialnim kapitalom.	Domača naloga samo-ovrednotenje Plenarni uvod Delo v skupini z vrednotenjem soudeležencev	0,5 0,5 1,0	2,0
2	Vrednost socialnega kapitala in potencial sodelovalnih in soustvarjalnih kulturnih dejavnosti za promoviranje socialnega kapitala.	Predavanje Izmenjava izkušenj v parih	3,0 3,0	6,0
3	Primeri dobrih praks soustvarjalnih kulturnih dejavnosti iz enega izmed petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala.	Predstavitev dobrih praks Tematske delavnice s študijskimi primeri Plenarni povzetki	3,0 4,0 1,0	8,0
4	Primeri dobrih praks soustvarjalnih kulturnih dejavnosti iz enega izmed naslednjih petih kontekstov povezovanja socialnega kapitala.	Predstavitev dobrih praks Tematske delavnice s študijskimi primeri Plenarni povzetki	3,0 4,0 1,0	8,0
5	Organiziranje soustvarjalnih dejavnosti v predhodno ločenih skupinah z demokratičnim in odprtim pristopom.	Kratki predstavitvi 1 in 2 Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj Plenarni povzetki	2,0 3,0 1,0	6,0
6	Projektni menedžment soustvarjalnih kulturnih dejavnosti, vključno z analizo potreb, pritegnitvijo novih ciljnih skupin, komuniciranjem, koordiniranjem.	Dvoje predavanj Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj	2,0 1,5	3,5
7	Kako vrednotiti, dokumentirati in profilirati rezultate soustvarjalnosti za ključne podpornike in partnerje pri izobraževanju.	Predavanje Delo v skupinah z izmenjavo izkušenj	2,0 1,5	3,5
8	Ocenjevanje lastnih učnih rezultatov kot tudi prenosljivost naučenega. Vrednotenje in evalvacija izobraževanja.	Vrednotenje soudeležencev Vrednotenje izobraževanja posameznikov	2,0 1,0	3,0
Skupaj				40,0

5. Transfer/prenos naučenega

5.1 Ozadje in potrebe

»Transfer« je nova ključna beseda v pedagoško andragoškem procesu.³ Transfer se nanaša na sposobnost uporabe in prenosa tistega, kar se naučite v nekem kontekstu (na izobraževanju) v drugi nov kontekst (vsakodnevno delovanje v organizacijah v katerih delujejo udeleženci).

Transfer zahteva celovit pred-, med- in po- pristop k učenju, ki ni zgolj konkretna obravnavana učna situacija, temveč tudi bodoča situacija in kontekst, v katerem bo naučeno uporabljeno. Priporočljivo je, da »nas morajo bolj zanimati izzivi, motivi in nameni udeležencev. Še bolj pa nas mora zanimati situacija in kontekst, v katerem udeleženci izobraževanja lahko uporabijo naučeno.«⁴

Kar se udeleženci naučijo, mora koristiti njim, njihovemu društvu in, ne nazadnje končnim uporabnikom. Ko načrtujete izobraževanje, morate imeti za svoj cilj, da bodo udeleženci lahko takoj po prihodu domov uporabili, kar so se naučili.

5.2 Cilj učenja

Tako organizacija, ki napoti udeležence, kot mentorji in voditelji tečaja se morajo od začetka, ko razmišljajo o ciljnem razvoju kompetenc udeležencev, osredotočiti na to, kako je mogoče naučeno prenesti in preoblikovati za specifične naloge v specifičnih organizacijah in okoljih. Bent Gringer zahteva, da je razmišljanje o transferju osrednja točka, ko načrtujete razvoj učenja in kompetenc in ne kot izhodišče vsebine...

Iz raziskav vemo, da je odločilna čimprejšnja, kolikor je le mogoča, uporaba novega znanja udeležencev. Za to priporočamo, da udeleženci pred tečajem govorijo s svojim nadrejenim in sodelavci o tem, česa bi na izobraževanju radi naučili.

5.3 Osredotočenost na transfer – pred in po izobraževanju

Pred začetkom izobraževanja (med registracijo) morajo udeleženci pojasniti, zakaj je tečaj pomemben za njih in kako mislijo, da bodo lahko pridobljeno novo znanje in veščine uporabili pri svojem bodočem delu kot kulturni prostovoljci ali kulturni organizatorji.

Na koncu izobraževanja morate oceniti svoje lastne učne rezultate in razmisliti o prenosljivosti naučenega na svoje bodoče naloge pri svojem delu v kulturi. Pomembno je tudi, da se sporazumete o tem, kako pozneje učiti in testirati novo znanje pri delu mentorja v ljubiteljski kulturi. To nudi najboljše okoliščine za ustvarjanje učinkovitega in uporabnega učenja.

³ Glejte na primer:

“The Agency for Competence Development in the State Sector” in Denmark: www.kompetenceudvikling.dk/english or the Danish Institute for Voluntary Effort (DIVE): <http://frivillighed.dk/danish-institute-for-voluntary-effort>

⁴ Bent Gringer, učitelj na tečajih CFSA's za motiviranje in transfer

BRIDGING

Poročilo o kurikulumu.

Povezovanje socialnega kapitala s sodelovalno in soustvarjalno kulturo

Poročilo o kurikulumu je del dvoletnega razvojnega projekta Erasmus+, od septembra 2017 do avgusta 2019, z naslovom GRADIMO MOSTOVE – soustvarjalna kultura kot most do družbenih vezi in vzajemnega zaupanja (Bridging social capital by participatory and co-creative culture).

Glavni cilj projekta je razvoj kurikuluma za nadaljnje izobraževanje ponudnikov in organizatorjev izobraževalnih kulturnih vsebin v sektorju ljubiteljske kulture, kulturnega prostovoljstva in kulturne dediščine, da se naučijo uporabljati novo sodelovalno kulturo in soustvarjalne učne metodologije z velikim potencialom za povezovanje socialnega kapitala.

Projekt podpira Danska nacionalna agencija za program Evropske unije Erasmus+.

Interfolks forlag